

Ekspertgruppemøte eIDAS 2.0

30. oktober 2025

Agenda

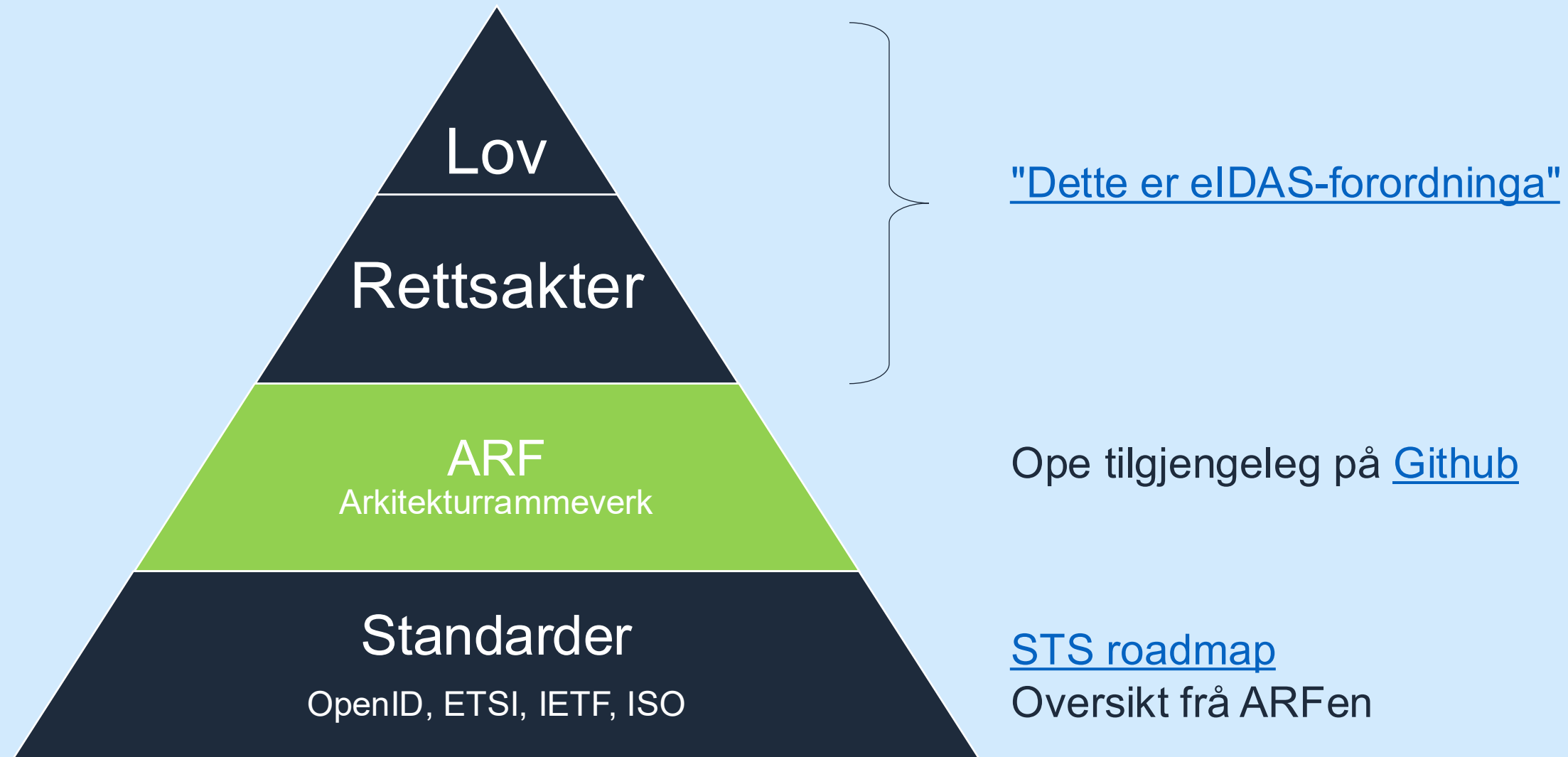
Velkommen

- 09:00 - 09:15 **Velkommen ved Tor Alvik**
- Agenda og runde på hvem som er i møtet
- 09:15 - 09:35 **Om ARFen**
- Status
 - Aktør-gjennomgang
 - Tillitsrammeverk
- 09:35 - 09:55 **Nasjonal sandkasse**
- Kva sandkassen er, kva den består av, kven skal bruke sandkassen, til kva og når
 - Demo
- 10:10-12:00 **Konseptvalgutredning (KVU)**
- Hvor vi er i løypa
 - Byggeklusser og elementer diskuteres
- **Digdir** ID-kontroll - mulige løsninger
- 12:00 Lunsj

1: ARF

Dokument-hierarkiet

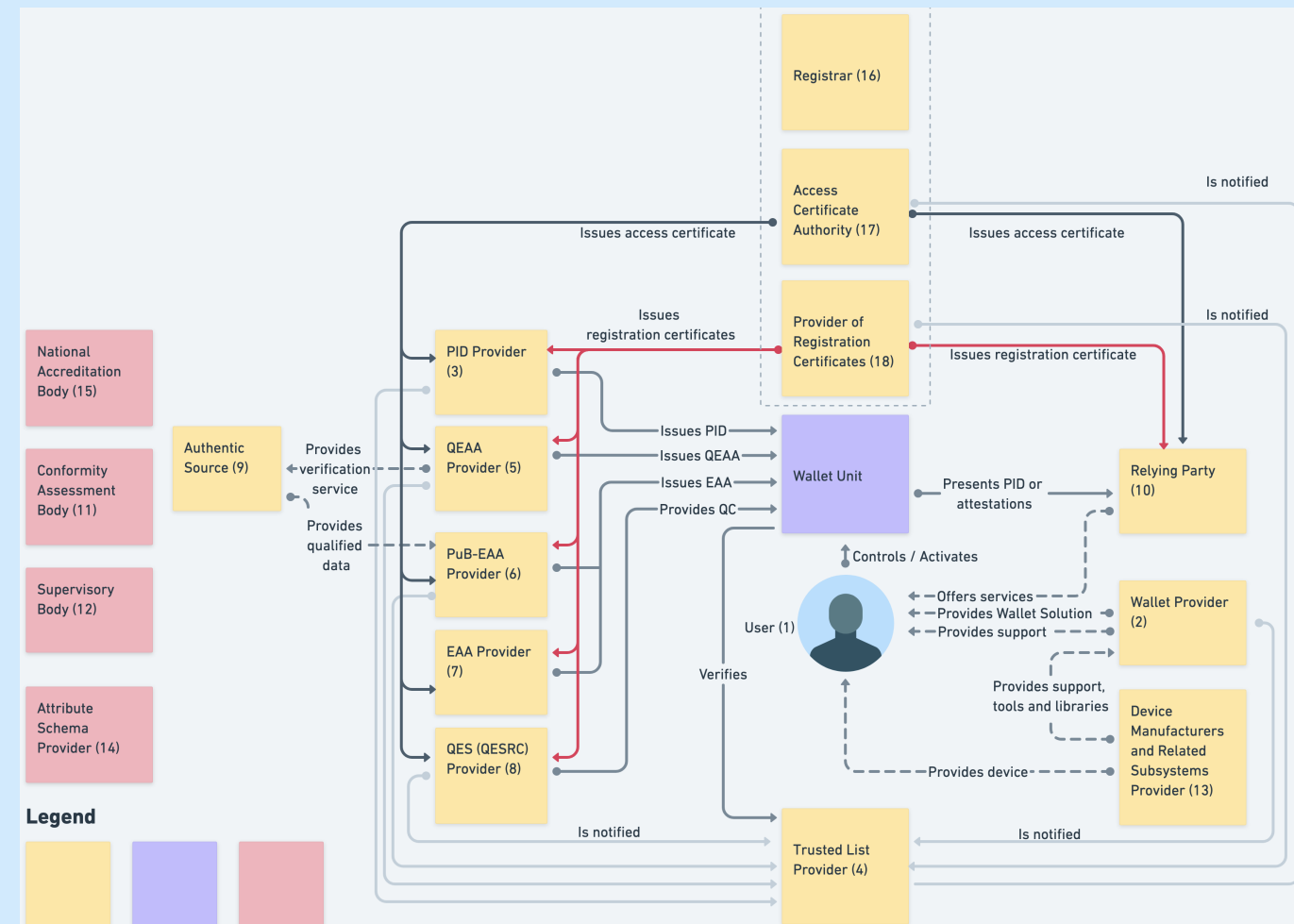

Status

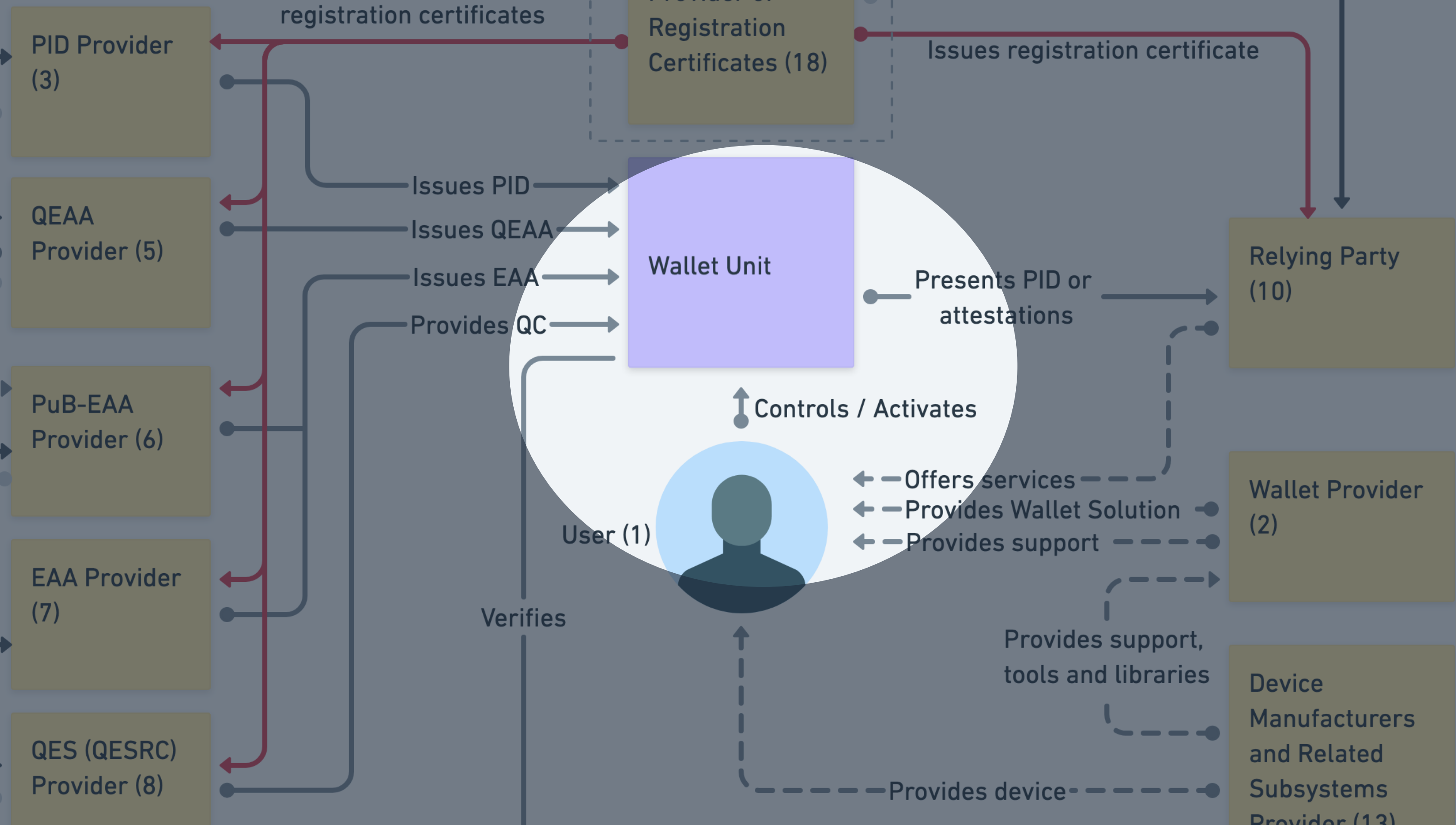
- Den planlagde møteserien gjennom 2025 er nå fullført
 - Dei siste tema er på høyring, og så vil ARF v 3.0 bli publisert
 - I oktober har nokre vanskelege tema vorte løfta opp att (zero knowledge proof, digital credentials API, pseudonym innlogging)
- Det er framleis mange underliggande standarder som ikkje er klare
 - 118 “done”, 70 “in progress”
- Me trur at noko av det som er publisert, må reviderast før det “kan virke”
- Uklart for oss om det kjem ny møteserie i 2026 på person, eller om kommisjonen no faktisk har kapasitet til å starte opp tilsvarande prosess for EBW.

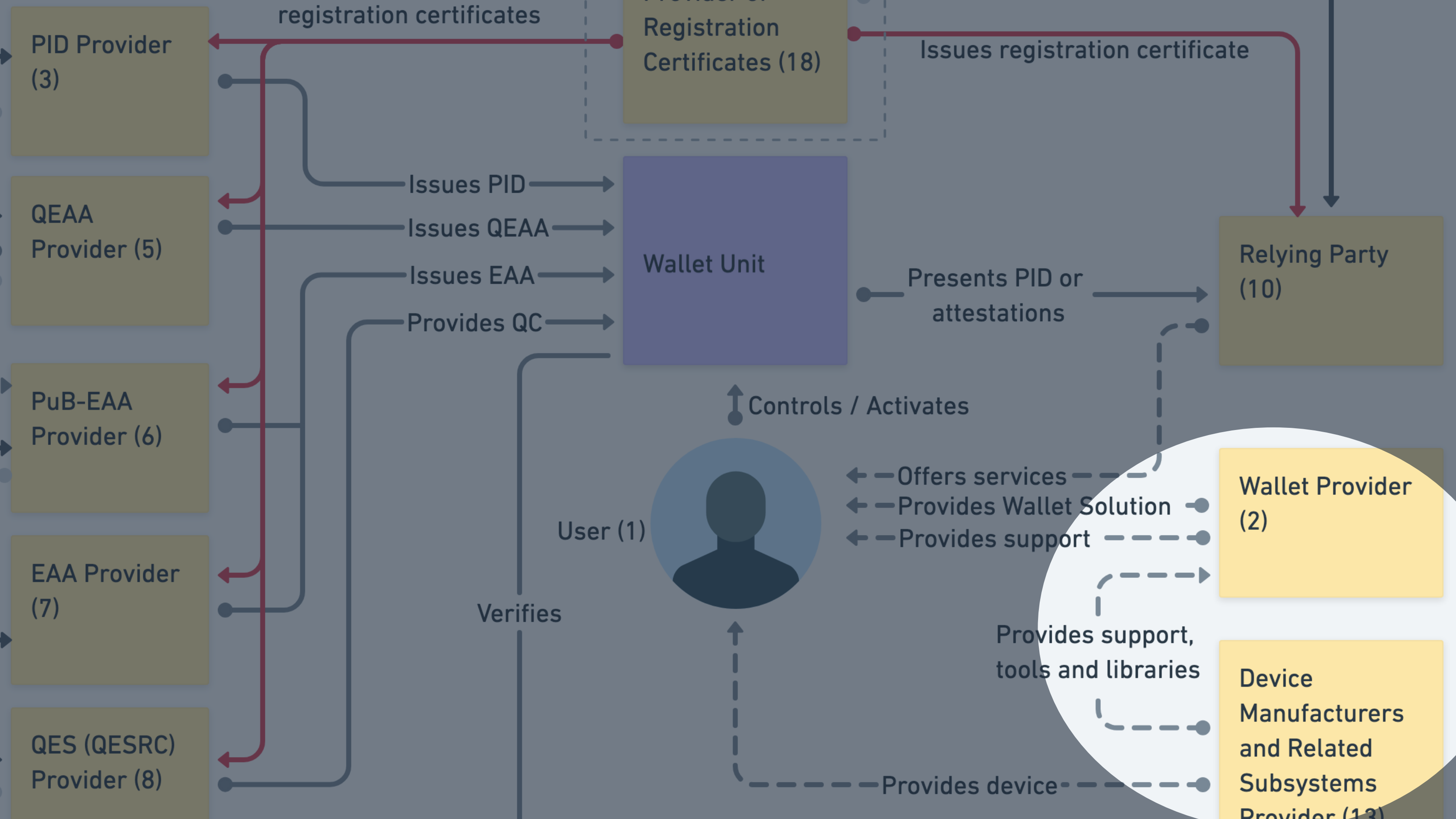
Lommeboka er eit stort økosystem

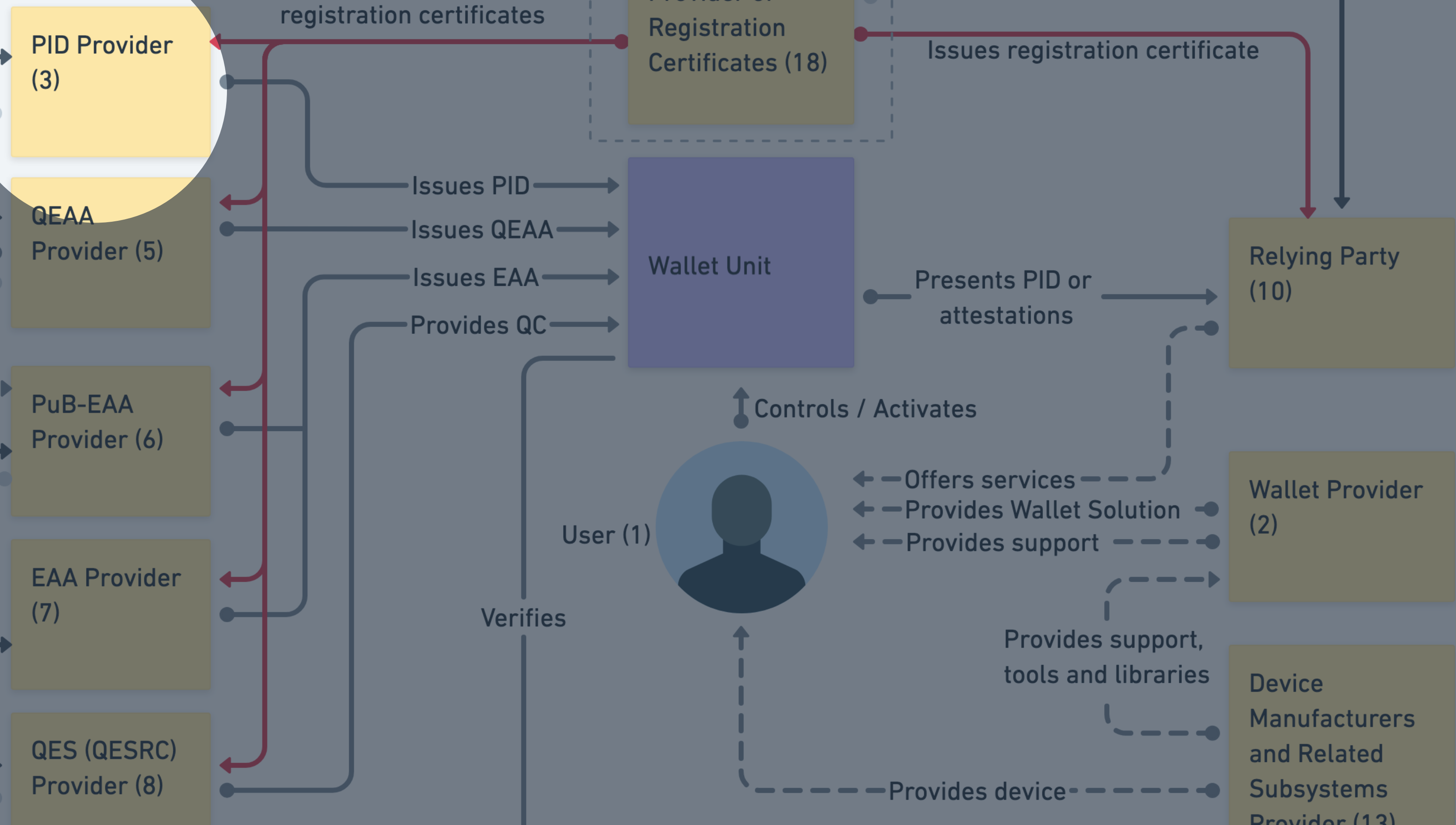
- 15-20 ulike roller
- Strengt sikkerheits- og sertifiseringskrav til kjernekomponentane

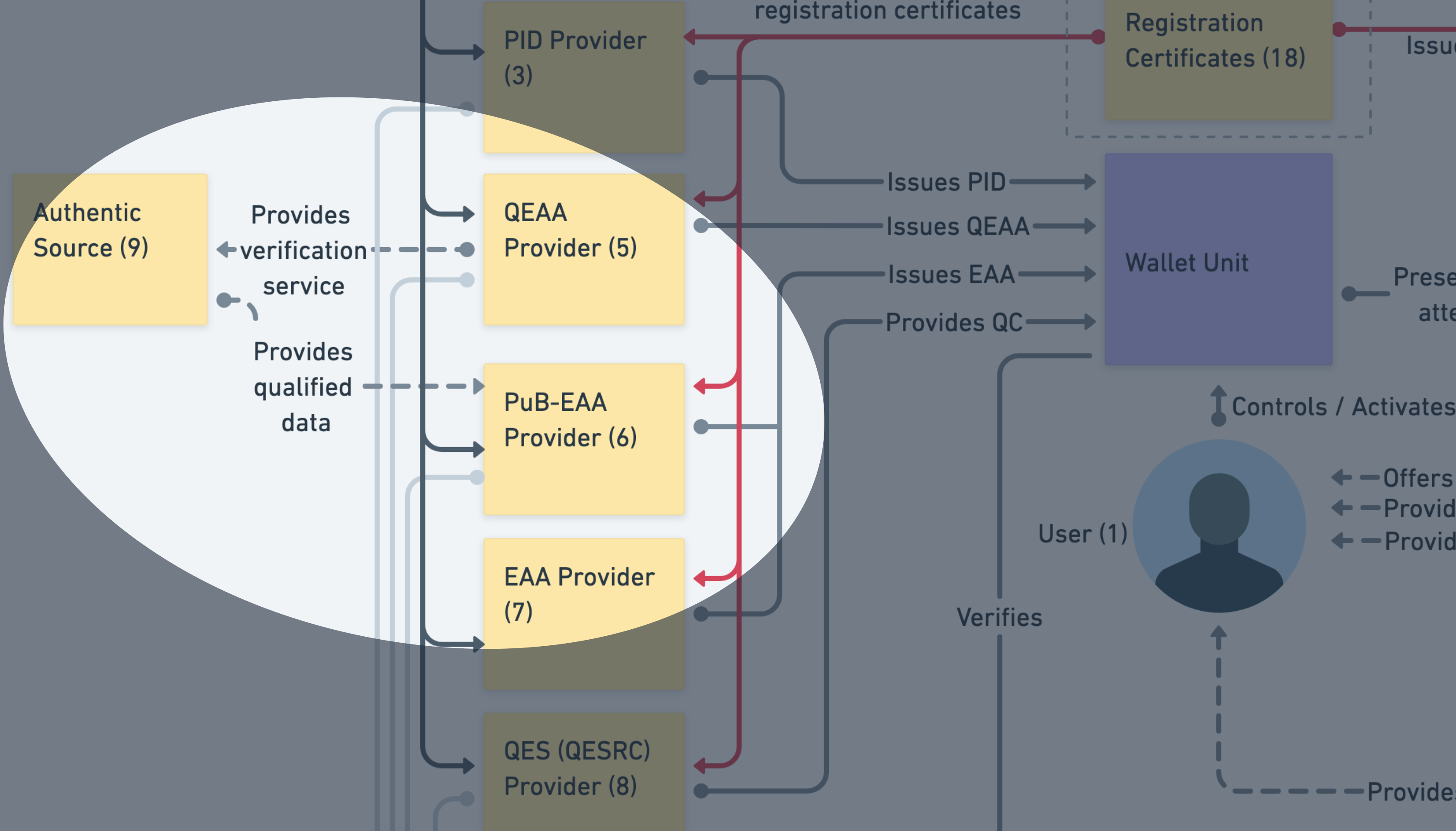

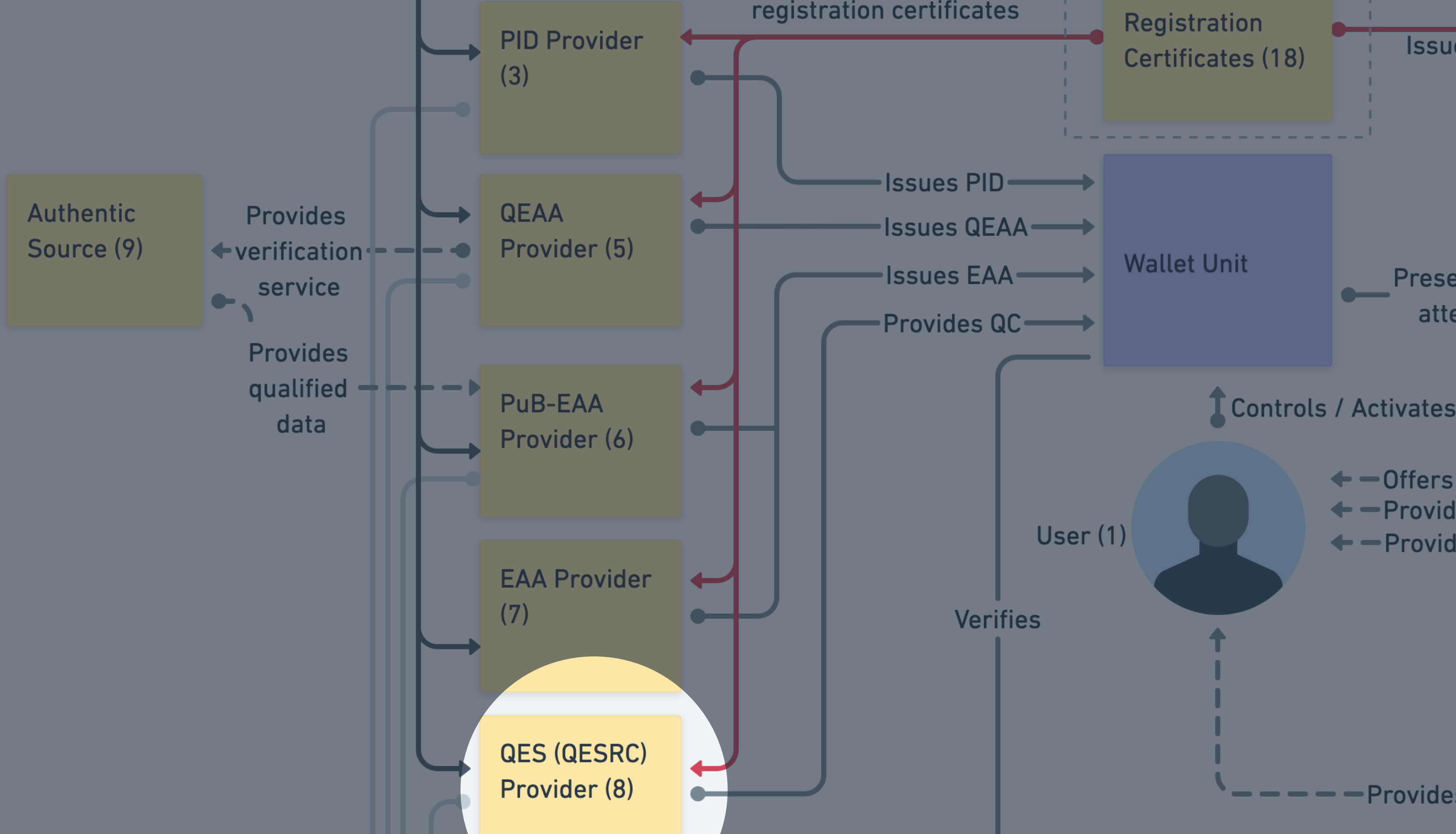
ARF kap 3: EUDI ecosystem

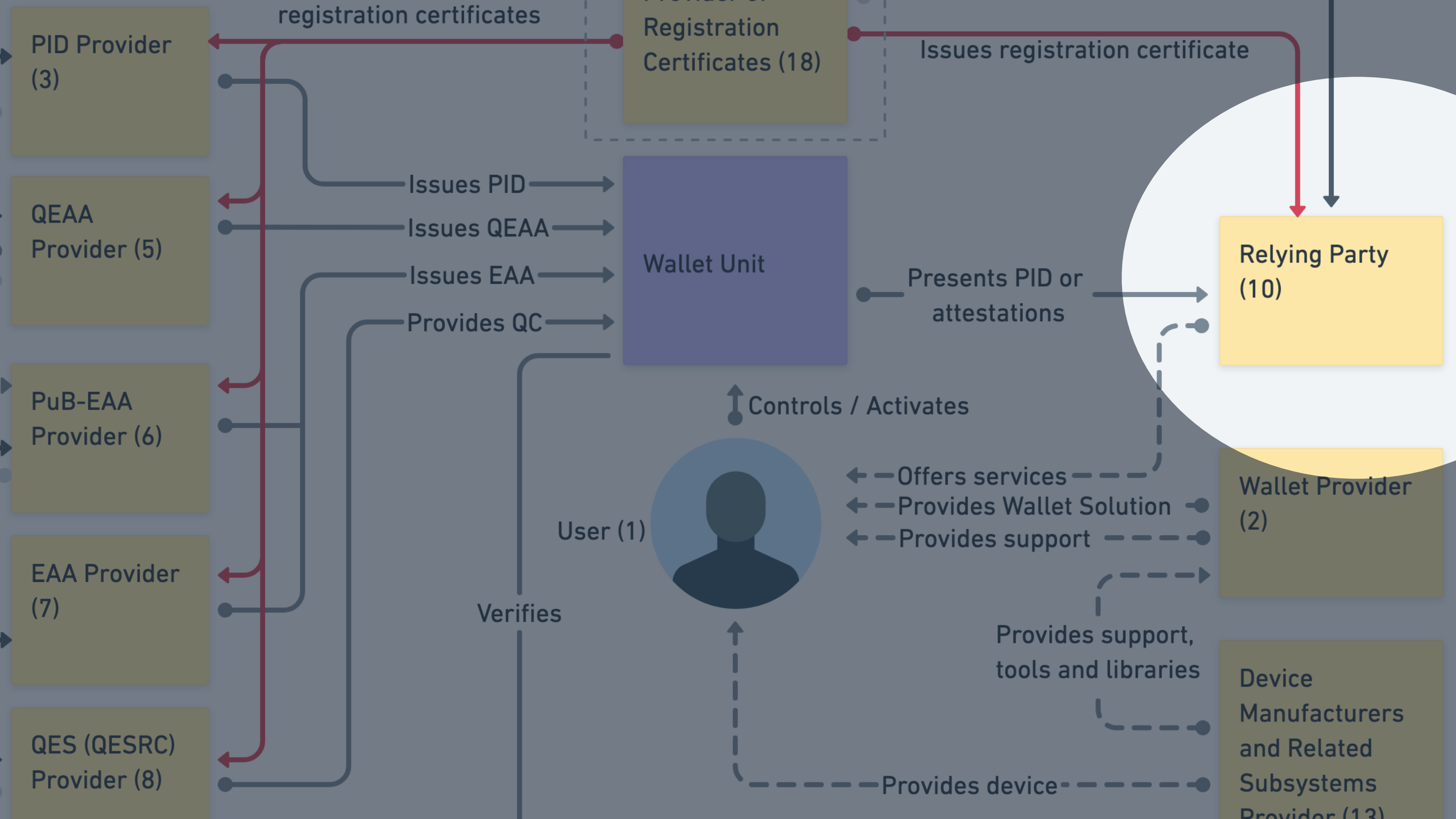

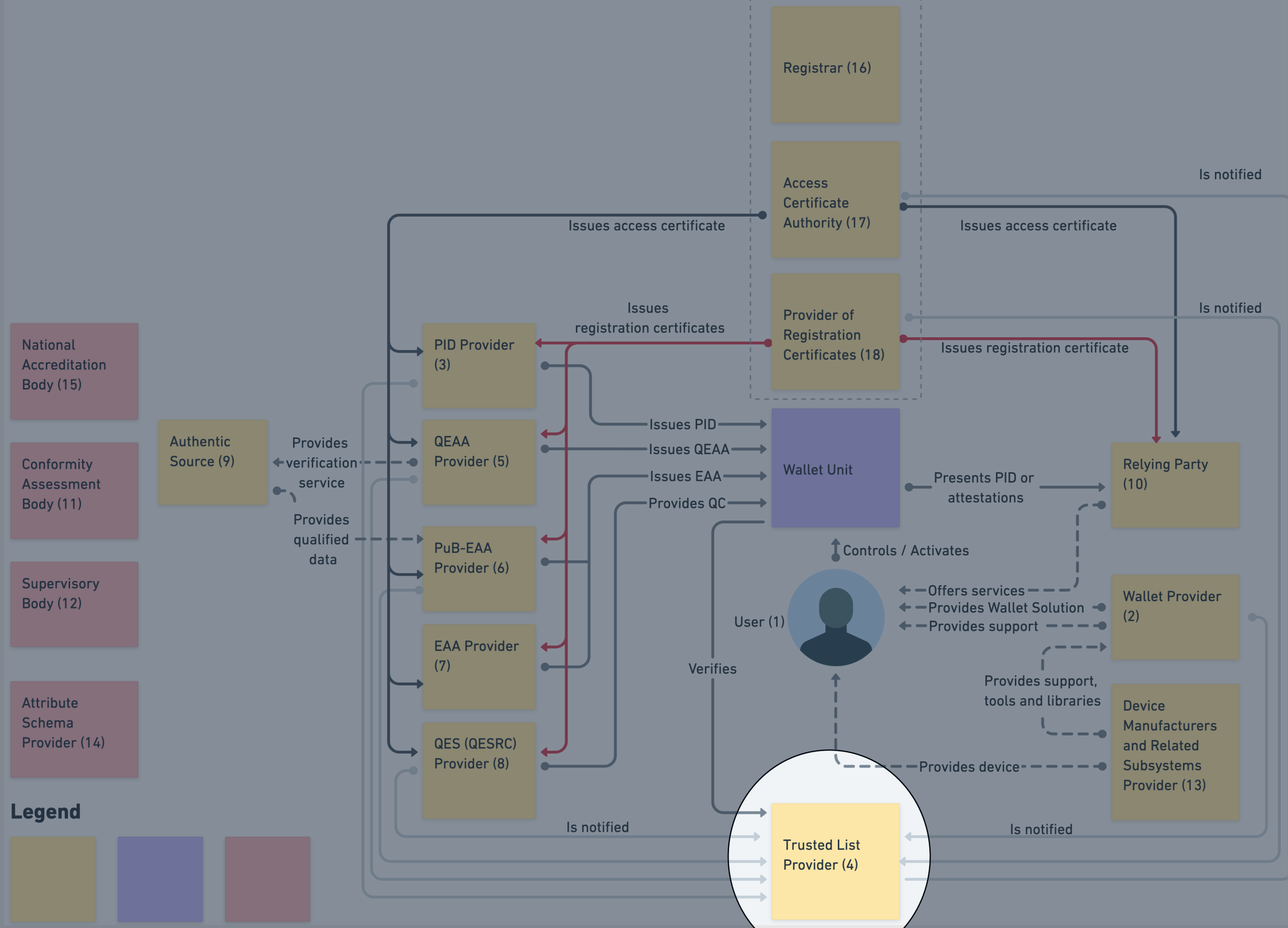

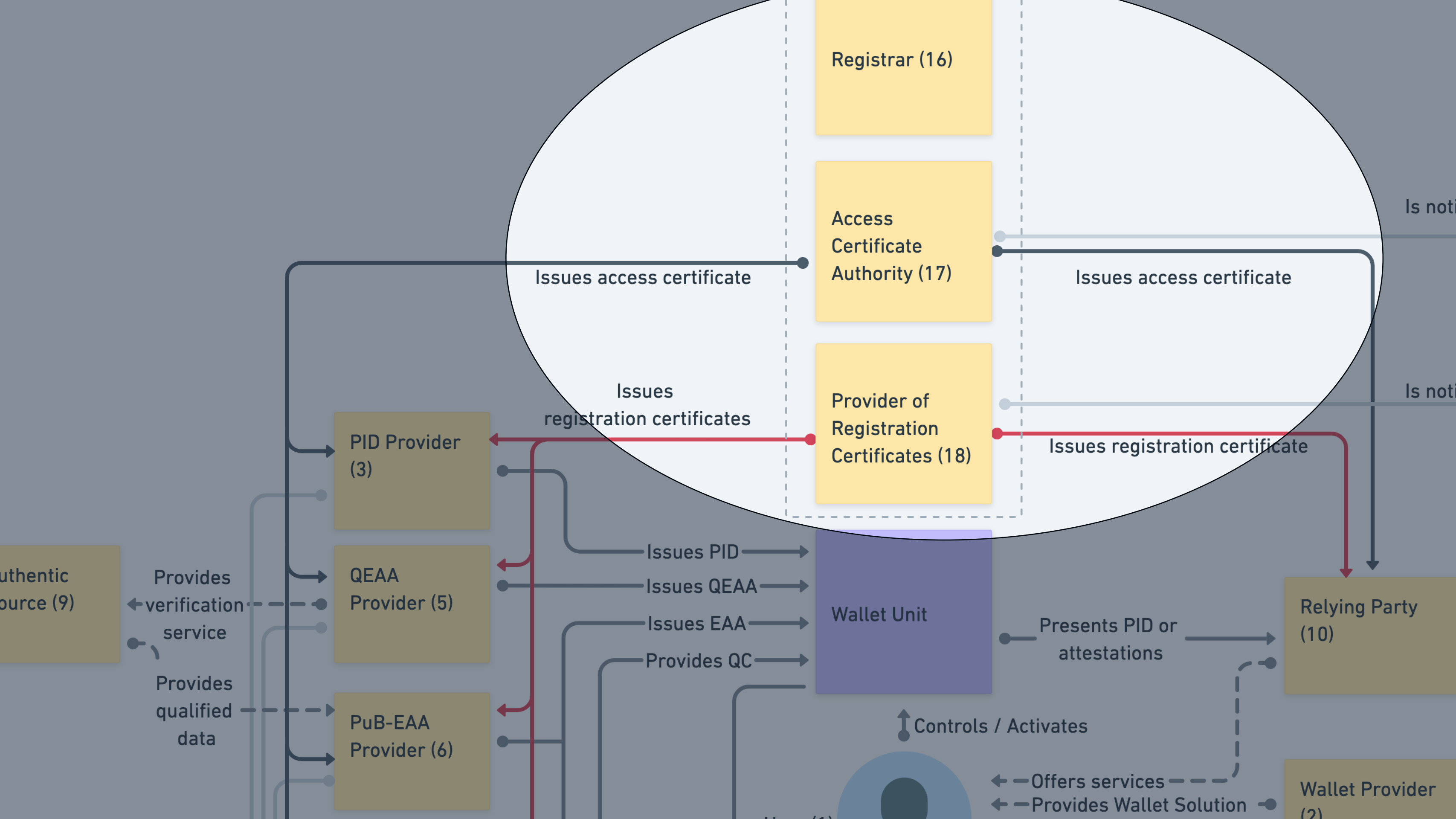

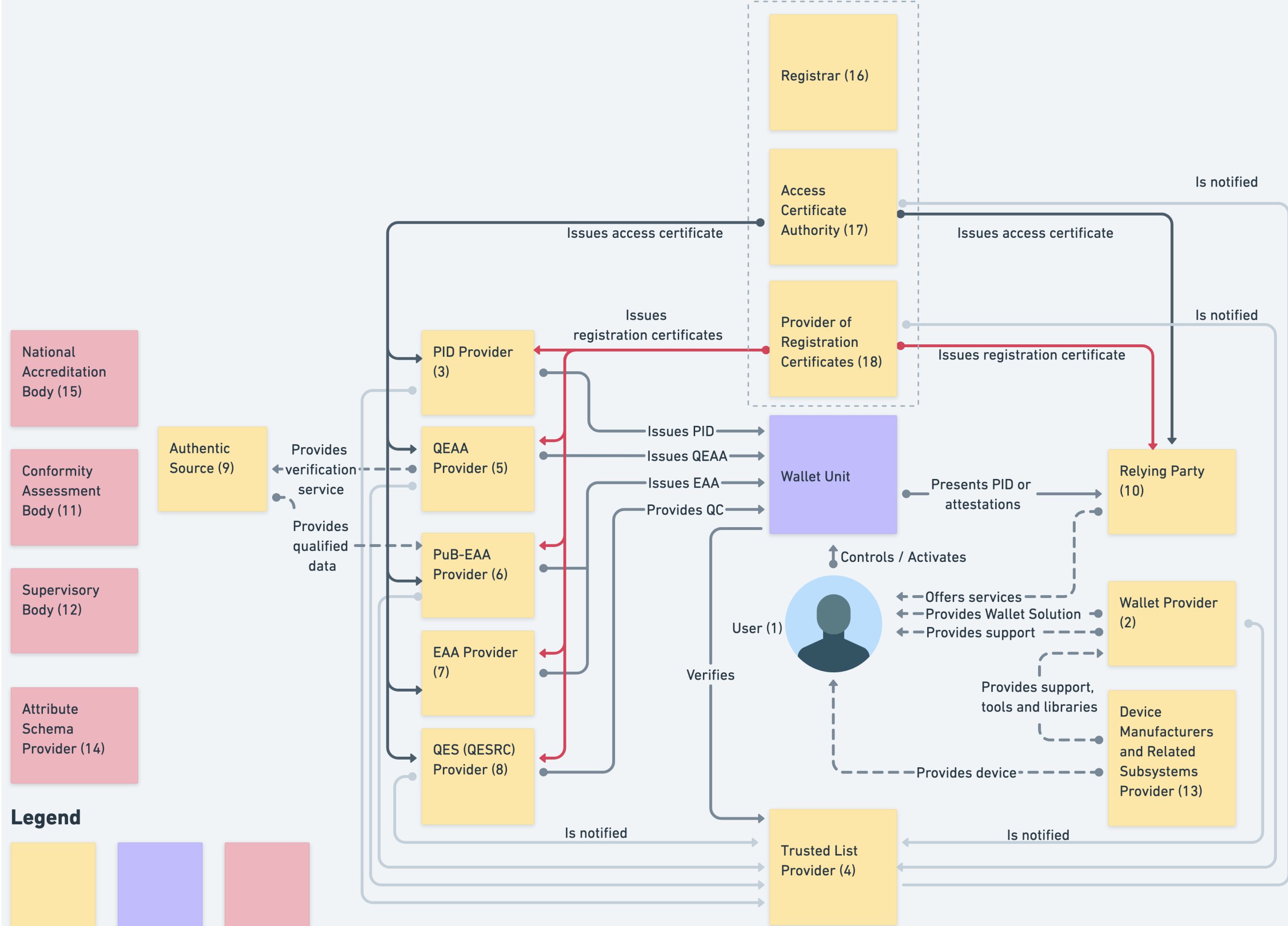

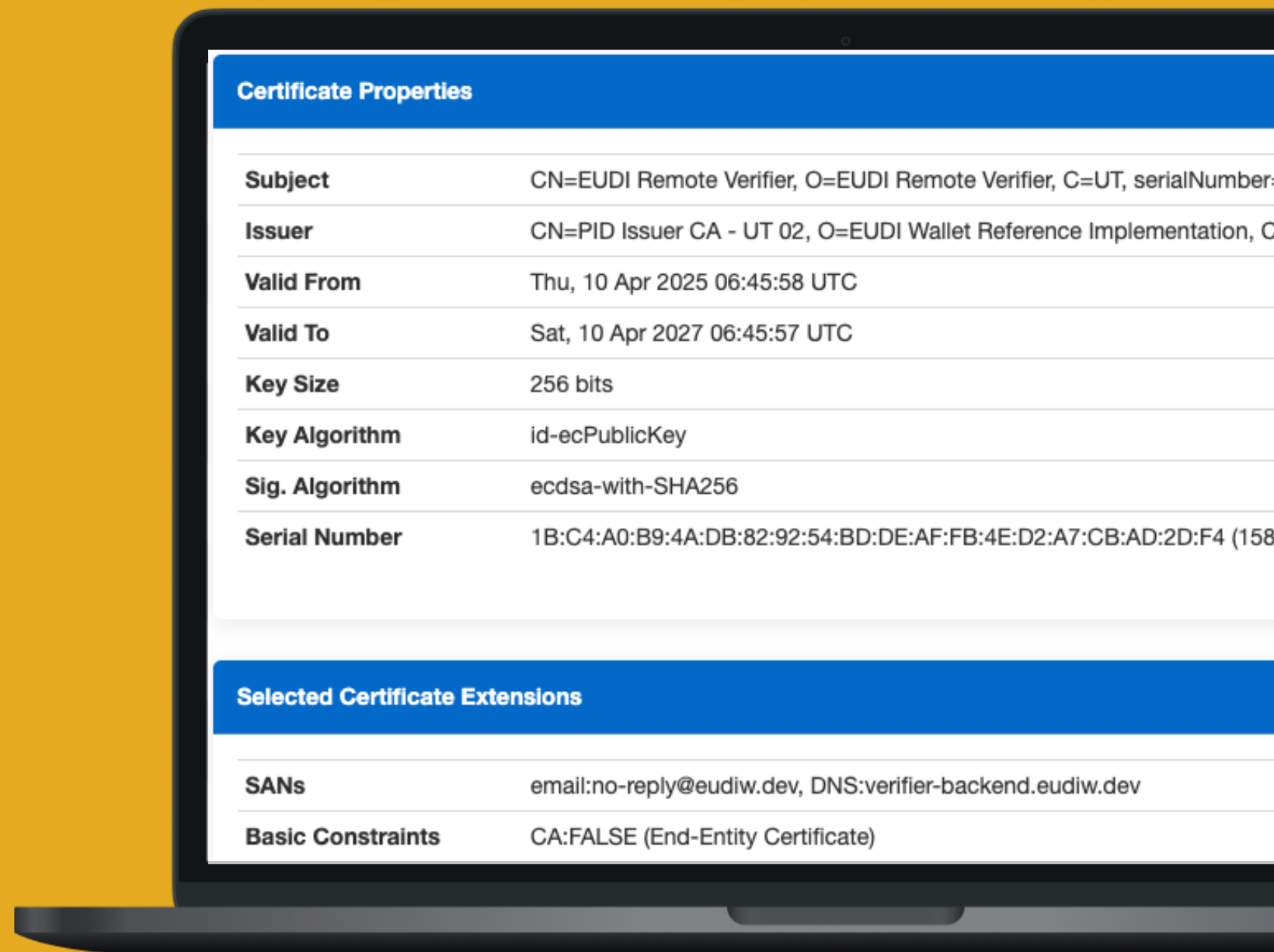

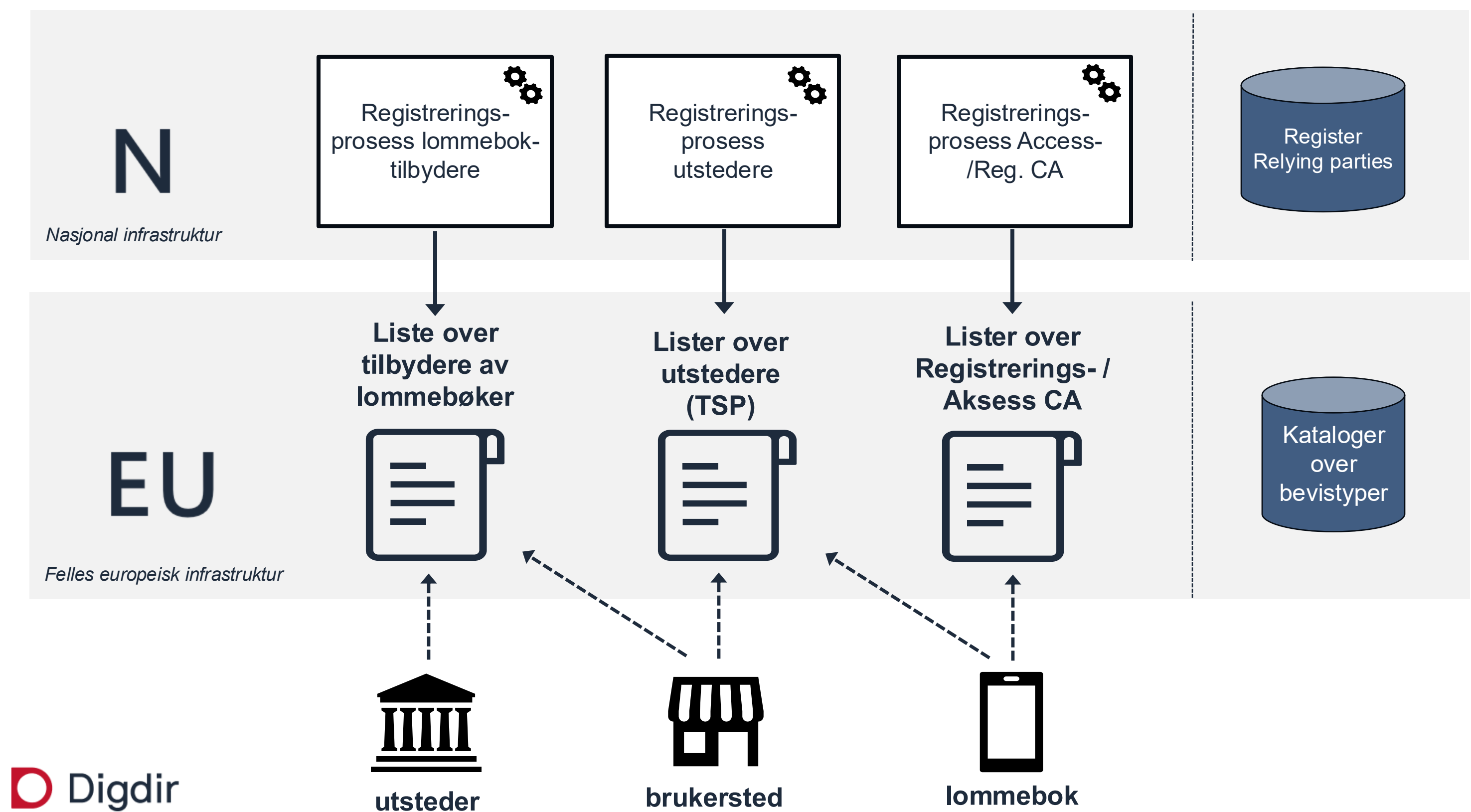

Aktørane treng 2 sertifikat

- Tilgangssertifikat (RPAC)
 - “RP access certificate” (X.509)
 - Autentisering - fortel kven du er
- Registreringssertifikat (RPRC)
 - “RP registration certificate” (JWT)
 - Autorisasjon:
 - kva data du har til hensikt å be om (eller utstede)
 - formålet med behandlinga
 - Delegering mellom kunde-leverandør

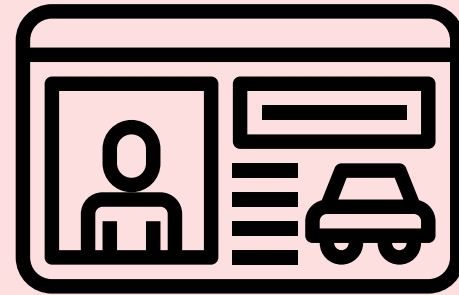

Bevis kan ha ulik styrkegrad

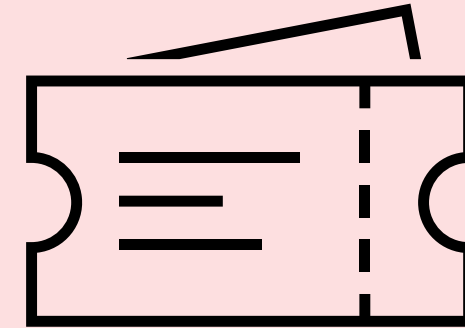
QEAA

Kvalifisert

Pub-EAA

“offentleg sektor”

EAA

“relativt uregulert”

Årleg sertifisering

Skal notifiserast

X.509 + Trustlist

Eingongssertifisering

Skal notifiserast

X.509 + Trustlist

Ingen krav til sertifisering

Frivillig registrering

Alternative tillitsrammeverk

2: Sandkasse

Recap frå førre møte...

Sandkassen skal sikre at Norge er klar for lommeboka

- Utforske og klargjere løysingar
- Bygge kompetanse og erfaring med digitale lommebøker
- Oppnå måla i WeBuild
- Kunnskapsgrunnlag for nasjonale beslutningar

Avhengig av **brei deltaking** frå sentrale markedsaktørar, offentlege og private verksemdar og interesseorganisasjonar som testar korleis lommebok-teknologi kan gje **betre digitale tenester**

Tidsplan...

Lansering Sandkasse NOKIOS 21. oktober

1.1.2026

1.1.2028

202x
Lova blir innført i Noreg

202y
Lommebok tilgjengelig i Noreg

Vidareutvikling sandkasse

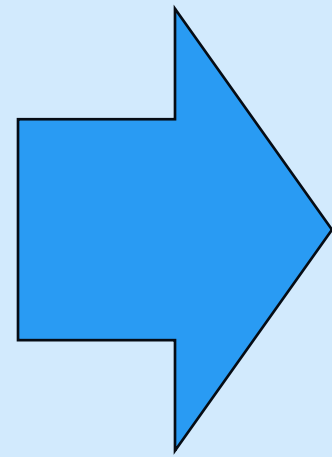
ut '27

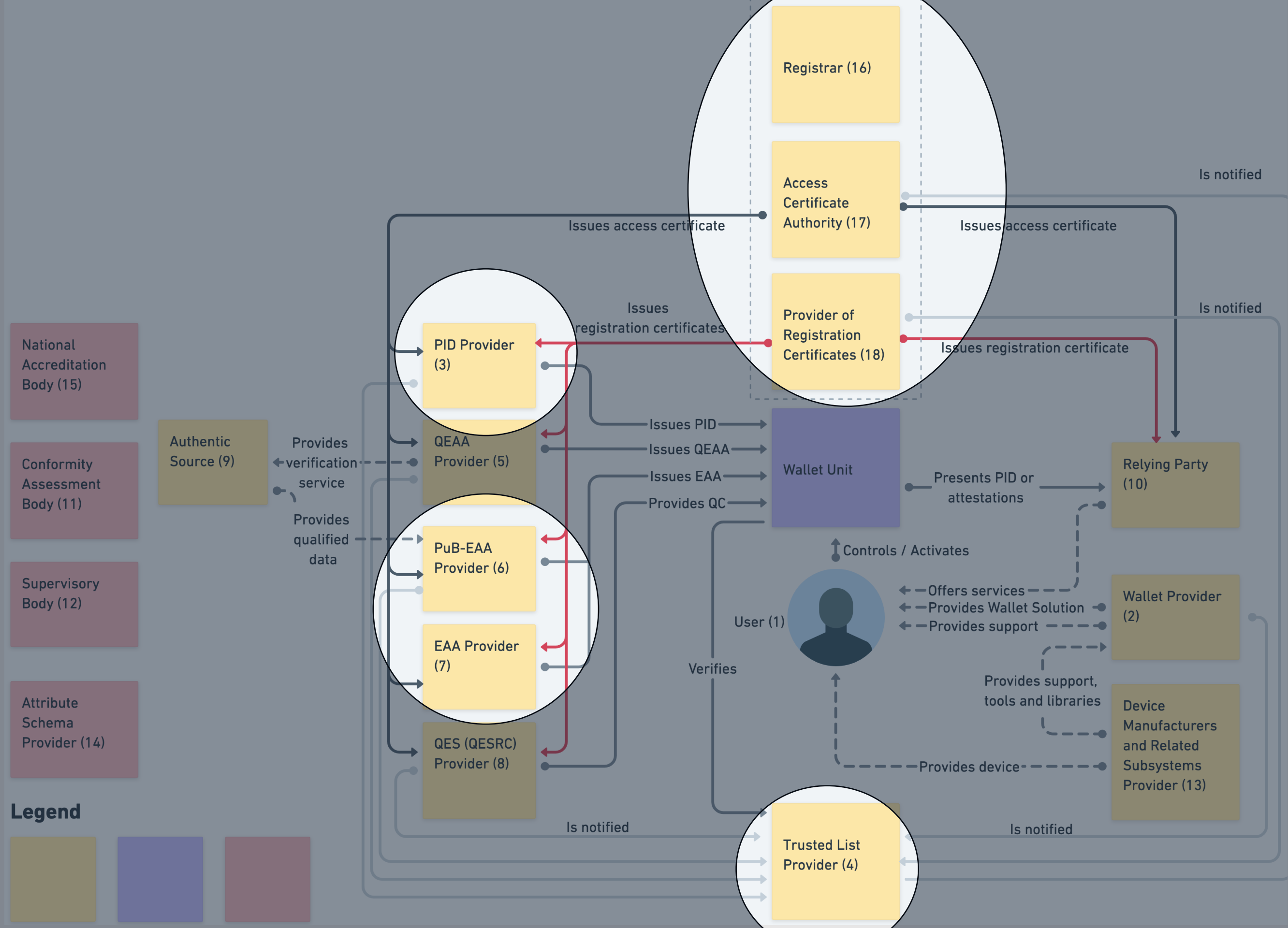
Etablering av sentral infrastruktur for prod løysing

Nasjonal pilotering

Pilotering i WeBuild LSP

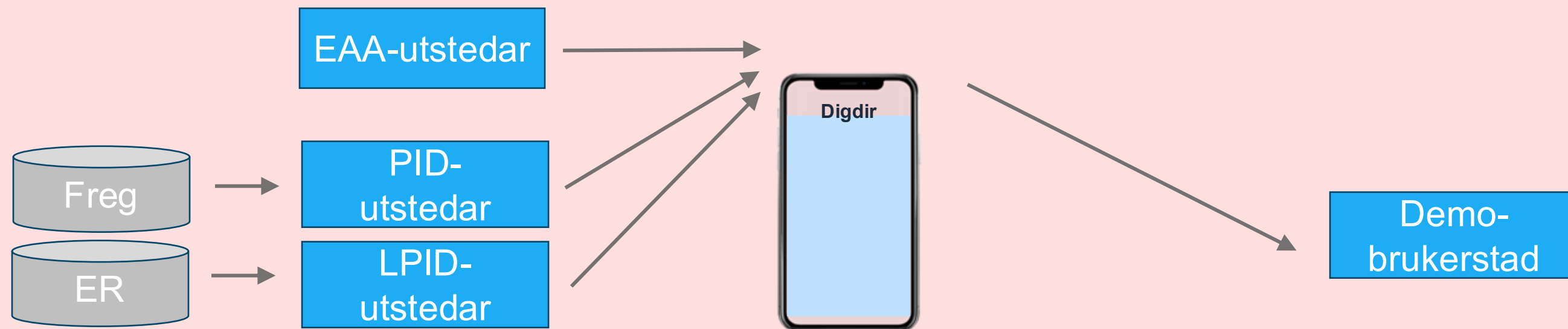
Sandkassa vil vere i kontinuerleg utvikling

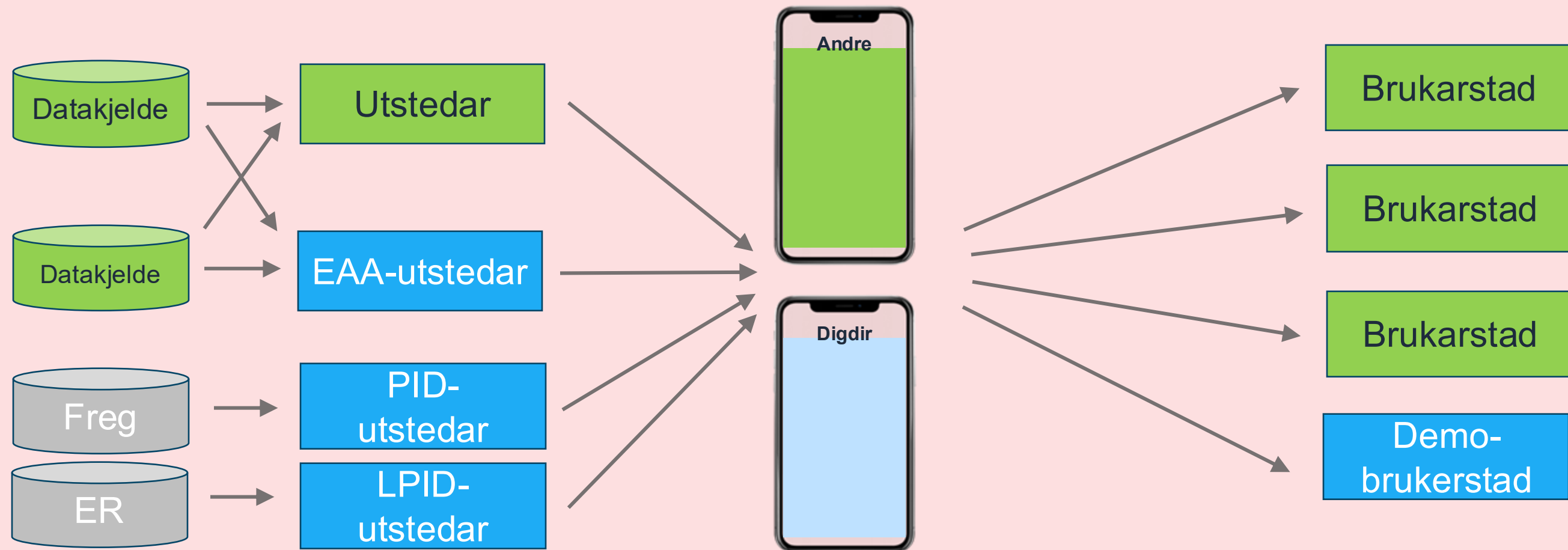
Kva inneheld sandkassa – eigentleg?

- Digdir og BR tilbyr kjernekomponentane

Du kan lage det du vil i sandkassa

- Verdi oppstår først når de kjem med relle brukstilfelle

Litt om Digdir sin utsteder-tjeneste

- Kan integrerast på ulike måter mot tjenesteeigar / datakilde:
 - Som ein **integrert del av tjenesteeigar si webtjeneste**
 - Som ei **sjølvstendig webtjeneste** som ein kan lenke til
 - Utstedelse kan skje **direkte via lommebok-app'en** utan at brukaren er innlogga på ei webtjeneste
- Utsteder-tjenesten kan lese data via API eksponert fra datakilden
- Eller datakilde / tjenesteeigar kan «pushe» data inn ved initiering av utstedelses-flyten

Brukarstadsregister

Funksjonalitet idag:

- Selvbetjent registrering
- Selvbetjent utdeling av Access-sertifikat via CSR
- Manuelt få signeringssertifikat for *EAA

Mangler:

- WUA-sertifikat-registrering
- Registrere sertifikat frå andre utstedere
- Betre modellering av bevistypar og formål
- Registration-sertifikat
- Standardisert API (TS5)
- ...

Tillitsrammeverk

Funksjonalitet idag:

- ETSI 119 612-compliant
- Manuell innlegging

Mangler:

- Dele opp i TSP-liste og EUDI-liste (?)
- Historikk
- Dynamisk integrasjon frå brukarstadregister
- validering i alle andre komponentar...

Kven er med i sandkasse?

- bruk innsynstenesta

<https://innsyn.test.eidas2sandkasse.net/>

Register over brukers

Fagleg arena for datadelin

Aldersgrense på 15 år for

Lommebok - Kanban Boar

20 Brutalist Sandcastles E

Calvin Seibert Sandcastle

New tab

CSR Decoder and SSL Ce

Detaljar for Demo-brukers

+

<

>

↻

🔍

innsyn.test.eidas2sandkasse.net/?sort=ORGNO_ASC

🛡️

🔒

🔗

📄

🌐

☰

🔍

Nasjonal sandkasse for digital lommebok

Heim

Register over brukerstader

Søk på org.nr. eller namn

Søk

▼

Filter

Org.nr.	Namn	Roller	Oppretta	Sist endra
974761076	Skatteetaten	Service Provider	03.07.2025 - 09:21:05 CEST	17.07.2025 - 10:37:59 CEST
984661185	Posten Bring AS	Non Q EAA Provider	16.09.2025 - 10:48:10 CEST	16.09.2025 - 10:48:10 CEST
984661185	Posten Bring AS	Service Provider	16.09.2025 - 10:54:01 CEST	16.09.2025 - 10:54:01 CEST
985815534	Kantega AS	Non Q EAA Provider	07.10.2025 - 09:54:40 CEST	07.10.2025 - 09:54:40 CEST
985815534	Kantega AS	Service Provider	21.08.2025 - 10:49:50 CEST	21.08.2025 - 10:49:50 CEST
991825827	Digitaliseringsdirektoratet	PID Provider	01.09.2025 - 09:51:59 CEST	01.09.2025 - 09:51:59 CEST
991825827	Demo-brukersted	Service Provider	30.09.2025 - 12:01:03 CEST	30.09.2025 - 12:01:03 CEST
991825827	Digitaliseringsdirektoratet - Bevisporten	PUB EAA Provider	10.10.2025 - 10:15:32 CEST	10.10.2025 - 10:15:32 CEST

Korleis bli med i sandkassa?

Som **brukarstad**:

- Les bruksvilkåra (stille aksept)
- Registrer deg i brukarstadsregisteret
- Opprett aksessertifikat
- Du er klar for å implementere di brukarstadsteneste

Som **utsteder**:

- Inngå avtale med Digdir
- Registrer deg i brukarstadsregisteret (via Digdir sin servicedesk)
- Dersom du skal lage di eiga utstederteneste:
 - Motta aksesssertifikat
 - Motta signeringssertifikat

Formålet med avtalane

Avtalane seier i praksis:

- Du får ikkje betalt for å vere med
- Du beheld eigedomsretten til det du sjølv utviklar
- Du får support etter «best effort»-prinsippet
... og må yte tilsvarande tilbake til andre
- Du har få pliktar ovanfor andre aktørar i sandkassa
...utover det dere bestemmer bilateralt
...bortsett frå lommebok-leverandør !
- Du må finne dine eigne brukarar som kan teste for deg
- Du må ha sjølvstendig behandlingsgrunnlag for evt. relle data
- Deltaking gjev ingen fortrinnsrett – eller avskjæringar – dersom Staten beslutter å gjere anskaffelsar av kjernekomponentar i endeleg produksjonsløyising.

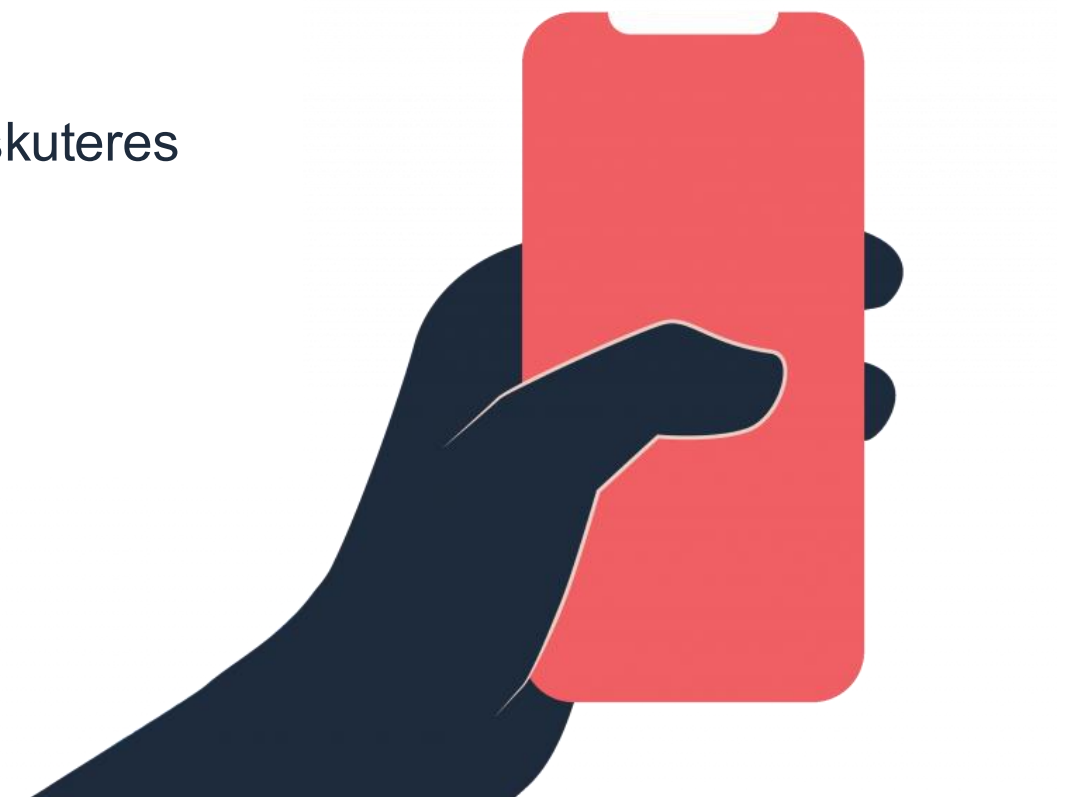
Hackaton rett over jul – sett av tida !

- Vi ønsker at deltagerne bidrar med å
 - Ta med sin ide og/eller data
 - Utvikle, teste, integrere tjenester og løsninger i sandkassen
 - Demoer underveis
 - Korte fagpresentasjoner underveis
- Fysisk på Økern portal
- lunsj-til-lunsj 20-22 januar

2: KVVU

Agenda for delen om konseptvalgutredning

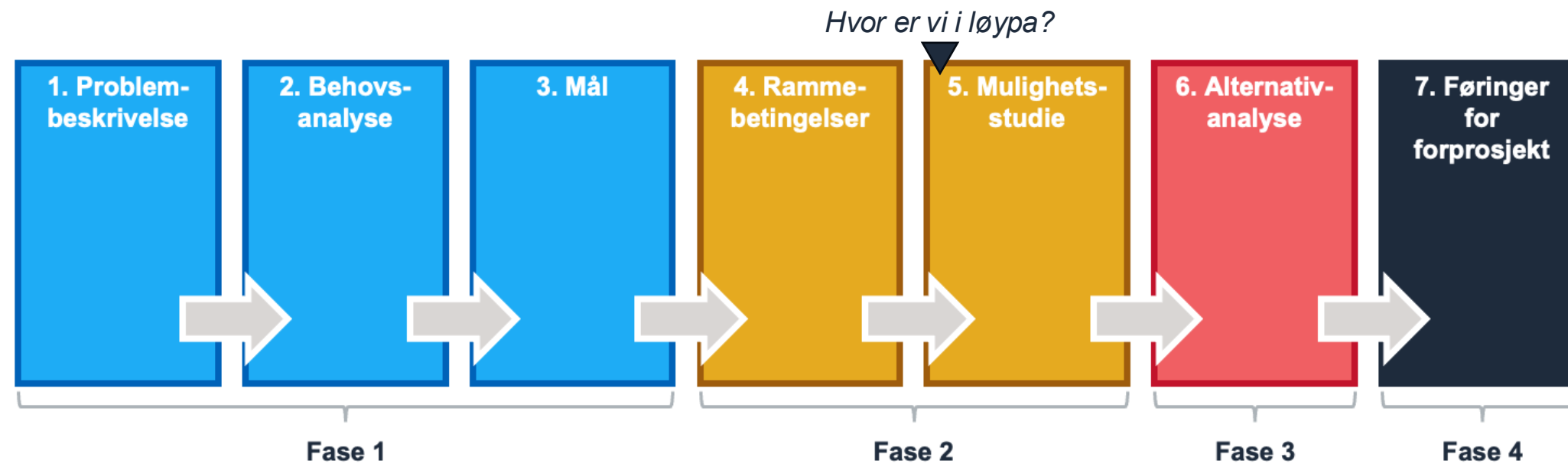
Tid	Tema	
10:10 – 10:40	Innledning	Hvor vi er i løypa • Status for KVV • Rammer for konseptutvikling
10:40 – 11:40	Gruppearbeid	Konseptutvikling • Byggeklosser og valgmuligheter diskuteres • Forslag til konsept
11:40 – 12:00	Oppsummering	Videre prosess • Oppsummering og tidslinje

Innledning

Hvor vi er i løypa

KVUen følger statens prosjektmodell – vi er i fase 2 og arbeider med mulighetsstudien

Fase 1 omhandler beskrivelse av problemet, gjennomføring av behovsanalyse samt definering av mål.

Fase 2 omhandler rammebetingelser for å identifisere relevante konsepter samt gjennomføring av et mulighetsstudie.

Fase 3 omhandler alternativanalysen, hvor konseptene som ble utviklet i mulighetsstudien vurderes og rangeres gjennom en samfunnsøkonomisk analyse.

Fase 4 omhandler føringer for forprosjekt og anbefalinger knyttet til det videre arbeidet.

Oversikt over prosessen fremover med KVUen

Strategiske hoveddimensjoner

Utleidet fra mandat og identifiserte behov og problemer

Synliggjør hvilke overordnede målsetninger og ambisjoner konseptene kan/bør hensynta

Byggeklosser

Utleidet fra økosystemroller og –funksjoner i ARF eIDAS2.0

Synliggjør valgmuligheter og hvor det er/ikke er reelle valgmuligheter

Konsepter

Tematisk sammenlignbare konsepter på samme detaljeringsnivå

Konseptene oppfyller nasjonale strategiske prioriteringer og kravene i eIDAS2.0

Strategiske hoveddimensjoner

- Basert på mandat, problem og behov har vi identifisert **3 hoveddimensjoner**:
 - **Nasjonal kontroll**: omfang av offentlig sektors styring og kontroll av utstedelse og bruk av norske digitale identitetslommebøker
 - **Utbredelse av kjerneinfrastruktur**: omfang av offentlig sektors tilrettelegging for å besørge at alle brukergrupper får utstedt digital identitetslommebok
 - **Brukertilpasning**: omfang av alternativ brukeren har for få utstedt en digital identitetslommebok og omfang av alternative leverandører det tilrettelegges for.

De tre strategiske hoveddimensjonene

1

Nasjonal kontroll: omfang av offentlig sektors styring og kontroll av utstedelse og bruk av norske digitale identitetslommebøker.

LAV: Offentlig sektor gjennomfører færrest mulig oppgaver selv

HØY: Offentlig sektor gjennomfører flest mulig oppgaver selv

2

Utbredelse av kjerneinfrastruktur: omfang av offentlig sektors tilrettelegging for å besørge at alle brukergrupper får utstedt digital identitetslommebok.

LAV: Offentlig sektor gjør et minimum av tilrettelegging

HØY: Offentlig sektor gjør høy grad av tilrettelegging

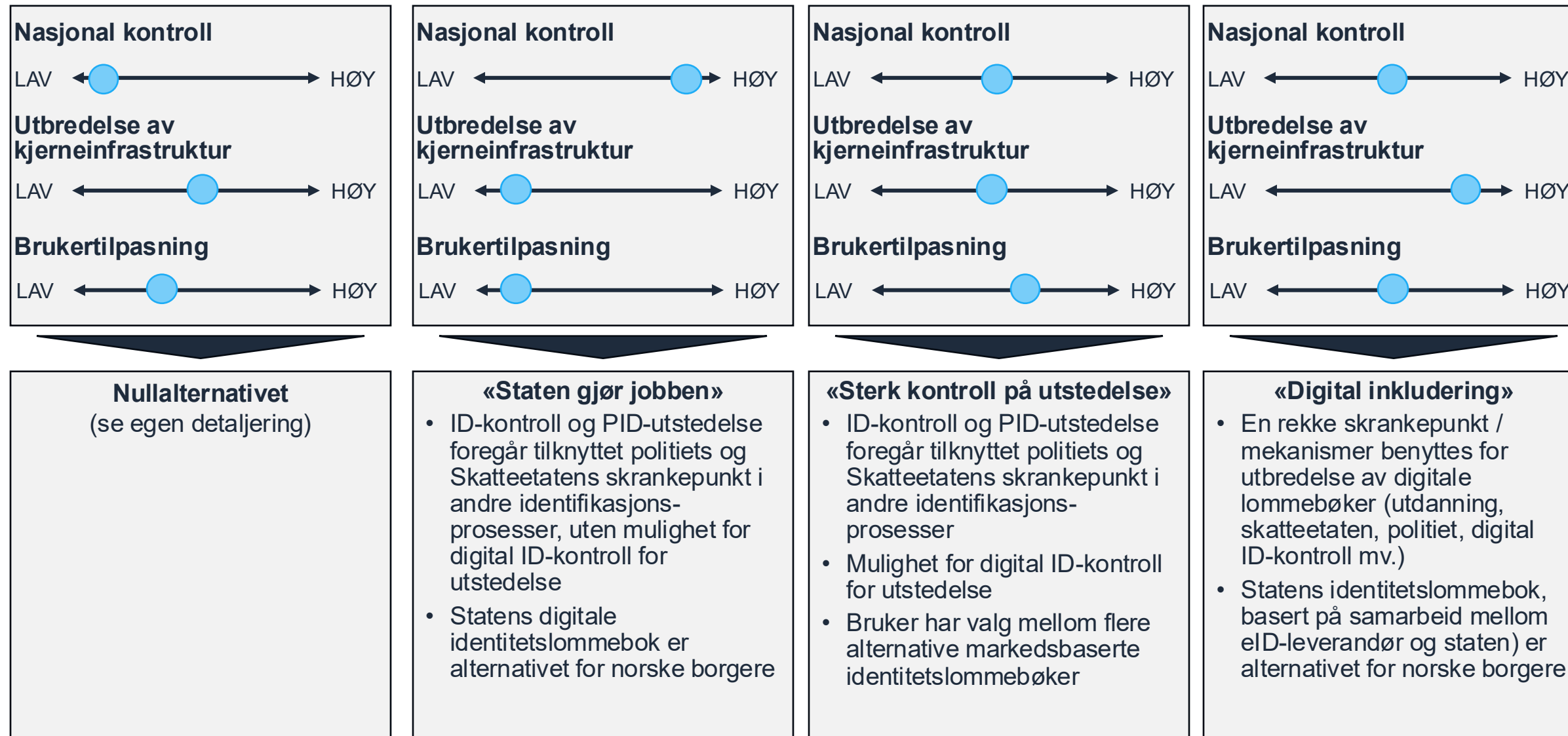
3

Brukertilpasning: omfang av alternativ brukeren har for få utstedt en digital identitetslommebok og omfang av alternative leverandører det tilrettelegges for.

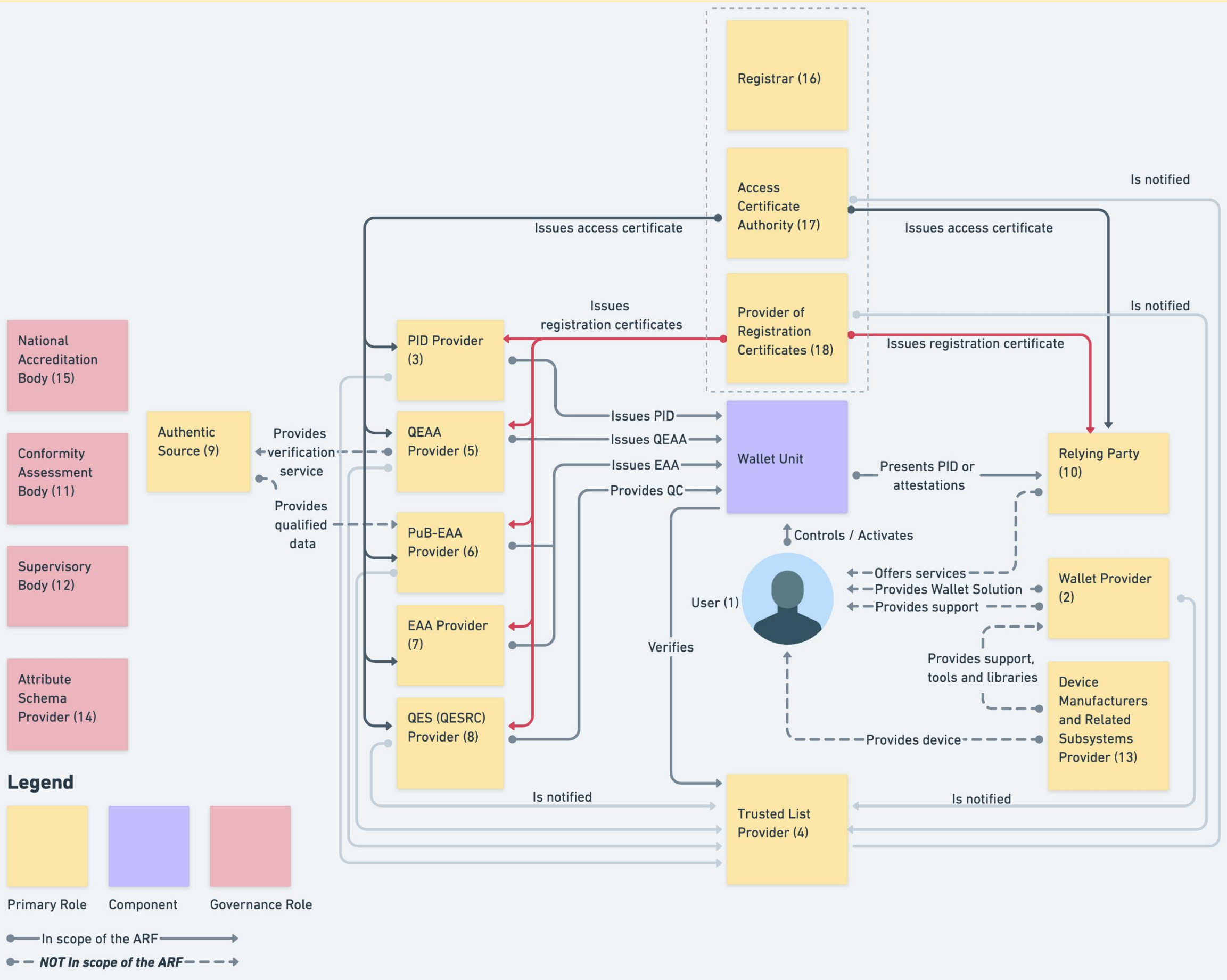
LAV: Lavest mulig variasjon og valgmuligheter for brukeren

HØY: Høy grad av valgmuligheter for ulike brukerbehov

Eksempel på hvordan strategiske hoveddimensjoner gir grunnlag for konseptutvikling

— — — — — ➔
...og en rekke andre varianter av konsepter vil vurderes som del av mulighetsstudien, før det gjøres ett nedvalg av konsepter basert på effektmål som tas med videre til alternativanalysen

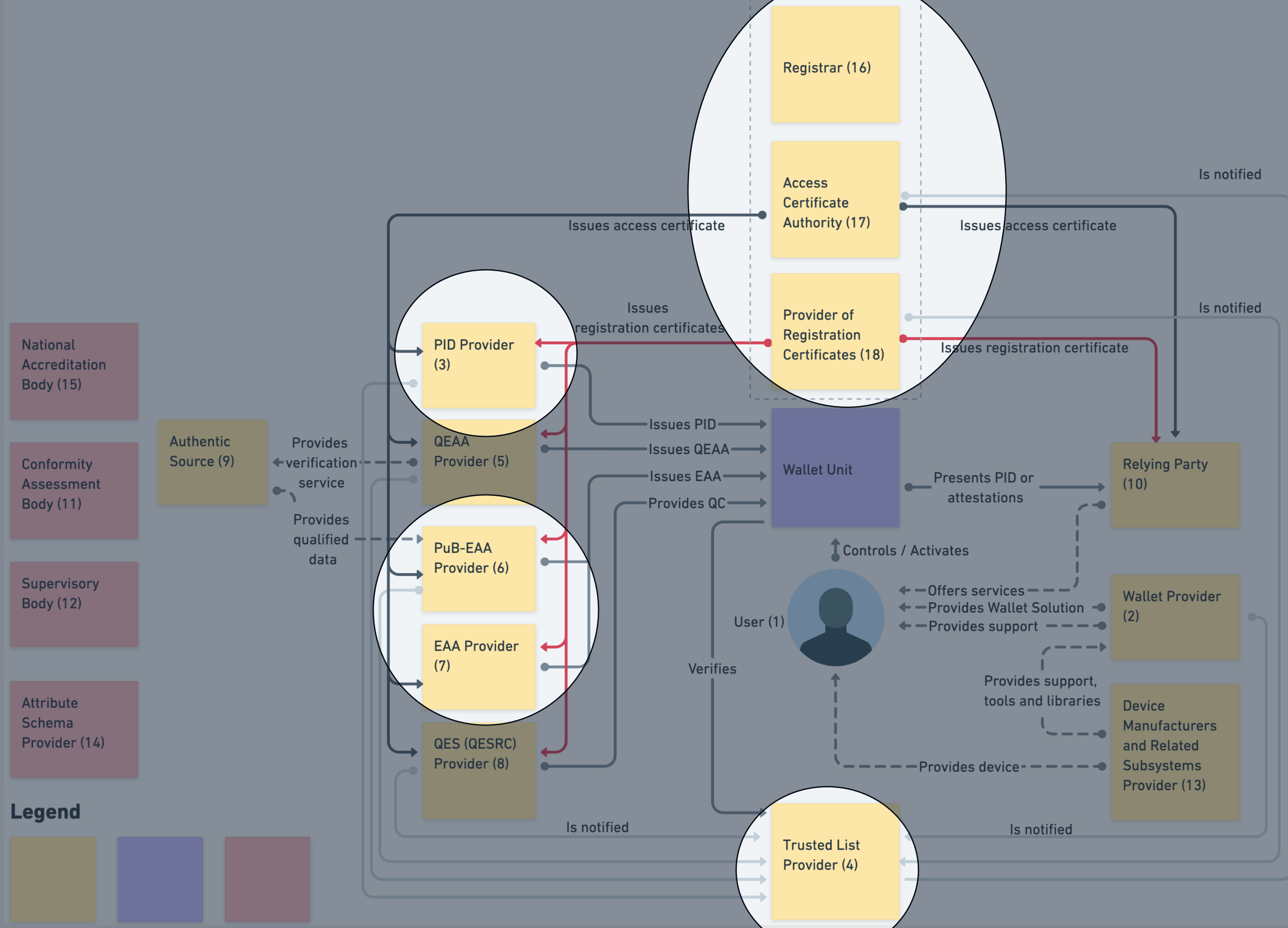

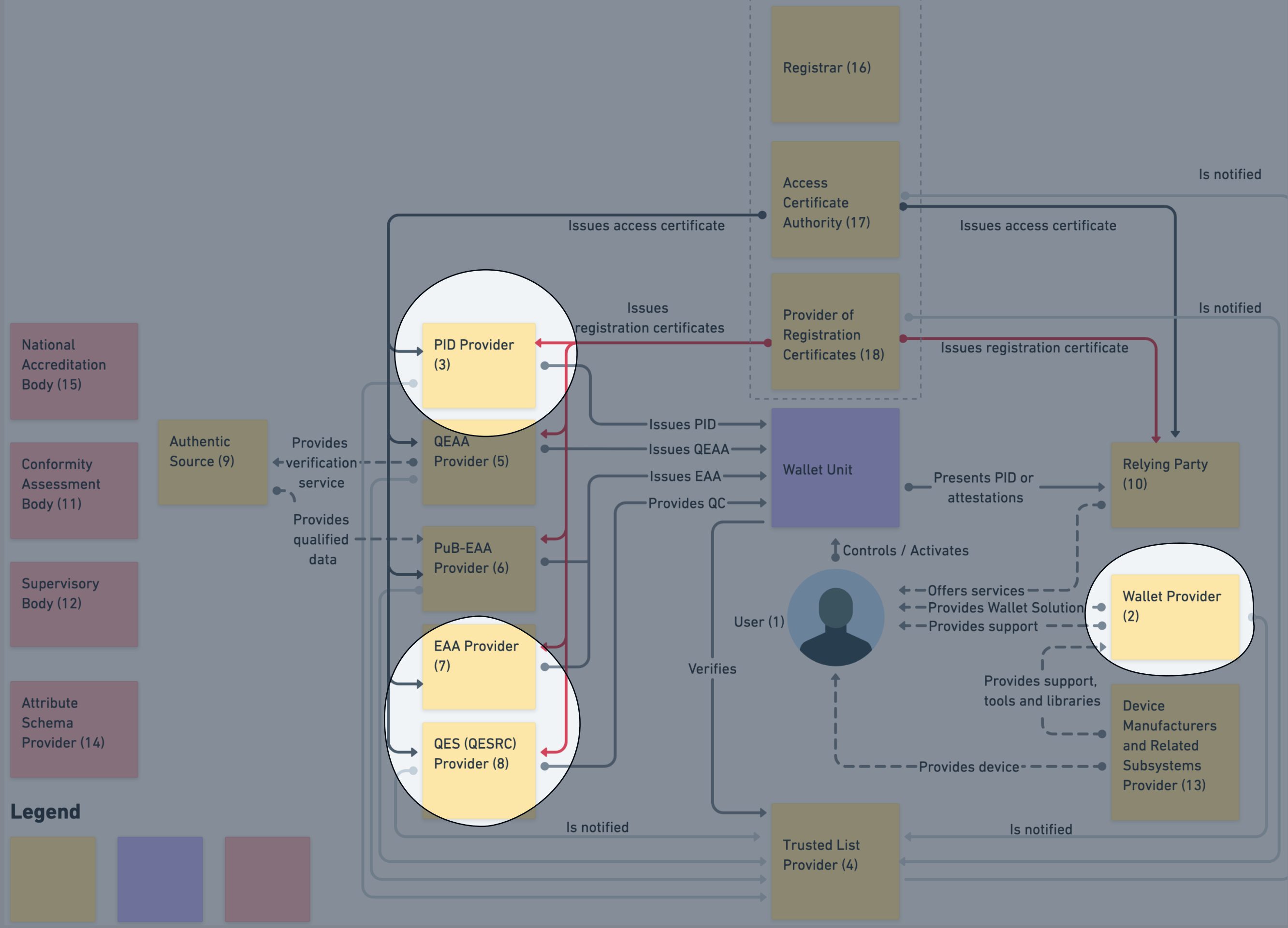
Sandkassen skal sikre at Norge er klar for lommeboka

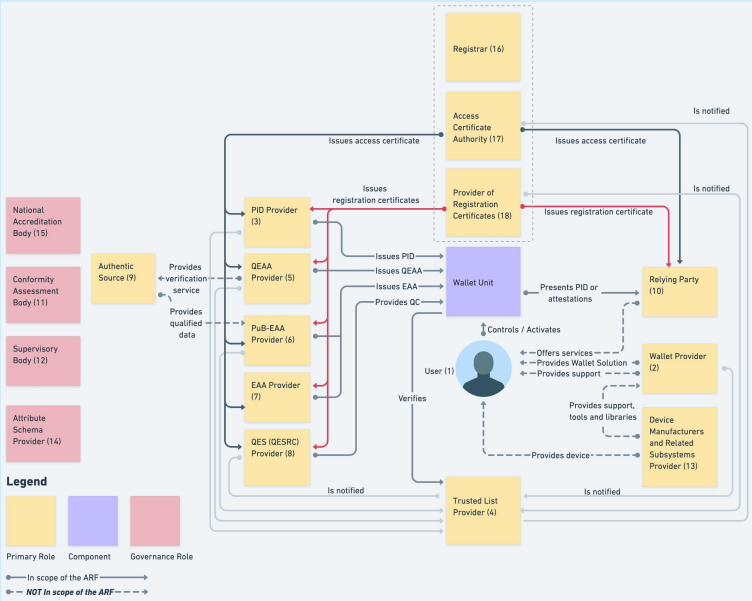
- Utforske og klargjere løysingar
- Bygge kompetanse og erfaring med digitale lommebøker
- Oppnå måla i WeBuild
- Kunnskapsgrunnlag for nasjonale beslutningar

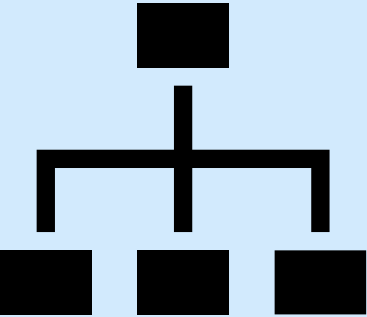
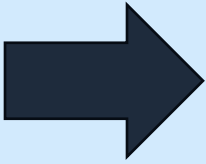
Avhengig av **brei deltaking** frå sentrale markedsaktørar, offentlege og private verksemdar og interesseorganisasjonar som testar korleis lommebok-teknologi kan gje **betre digitale tenester**

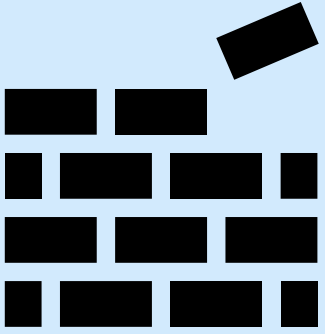
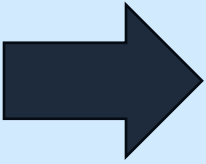

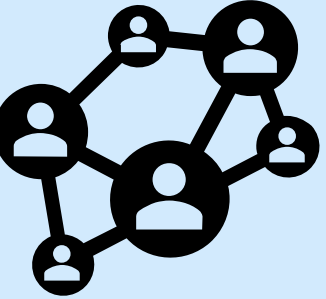
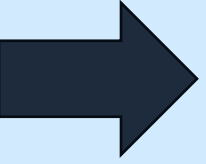
KVUen har tatt
utgangspunkt i
økosystemet
definert i ARFen

KVUen har basert på
ARFen utarbeidet en
oversikt over
elementer som må på
plass for å utstede
digitale lommebøker

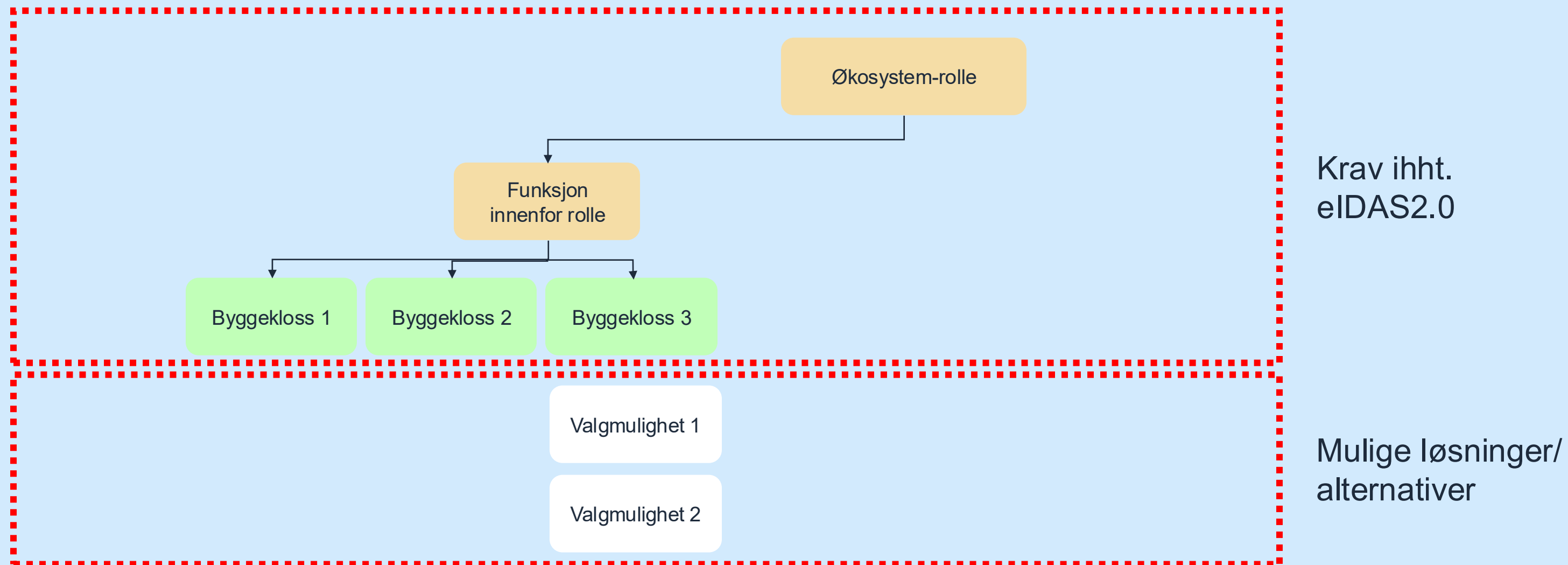

Modellen
inneholder
byggeklossene
KVUens
konsepter
baseres på

Byggeklossene
kan fylles med
innhold på ulike
måter

Eksempel

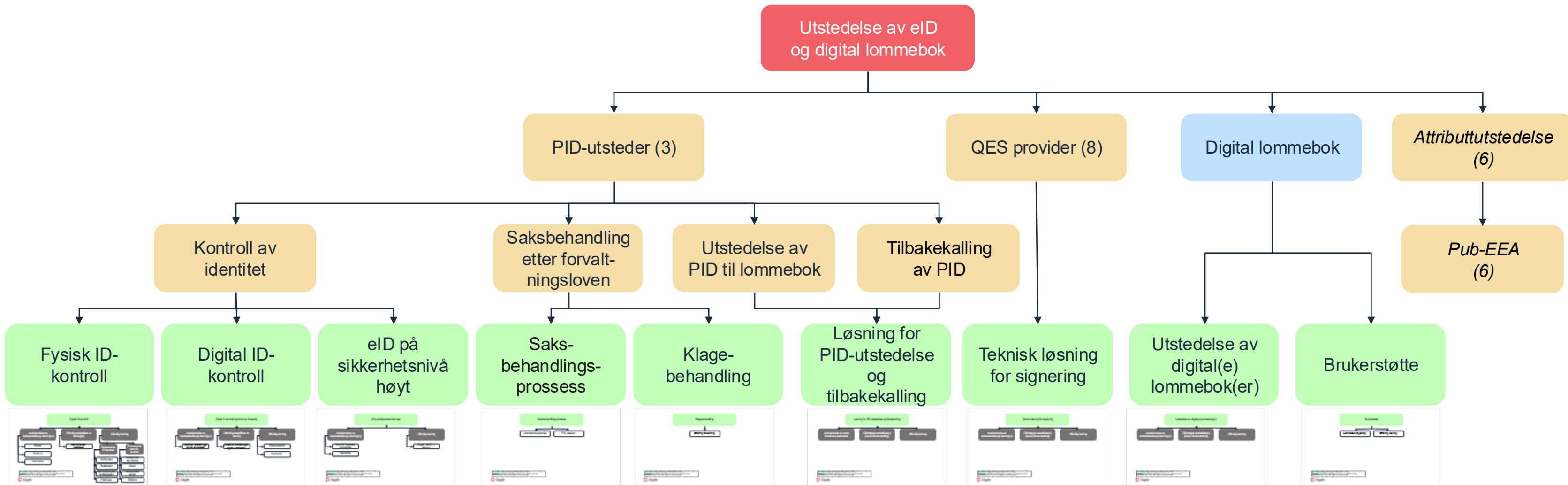

Konseptene oppsummert

- En kombinasjon av strategiske hoveddimensjoner setter det overordnede handlingsrommet for konsepter
 - Byggeklosser synliggjør hva som må være med i alle konsepter
 - Enkelte byggeklosser kan fylles med innhold på ulike måter. Her ligger de reelle og konkrete valgmulighetene for å lage ulike konsepter.
- Konsepter som utvikles måles videre mot fem effektmål
- Innledende fase i konseptutvikling handler om å synliggjøre alle mulige alternativer, også de urealistiske. Gjennom en nedvalgsprosess tynnes antallet konsepter ut
 - Konsepter for samfunnsøkonomisk analyse skal være vesensforskjellige

Byggeklusser og valgmuligheter

Byggeklosser og valgmuligheter (1/2)

Forklaring farger:

Lysegrøne bokser: Roller iht ARF. Rollene kan løses av offentlige og/eller private aktører.

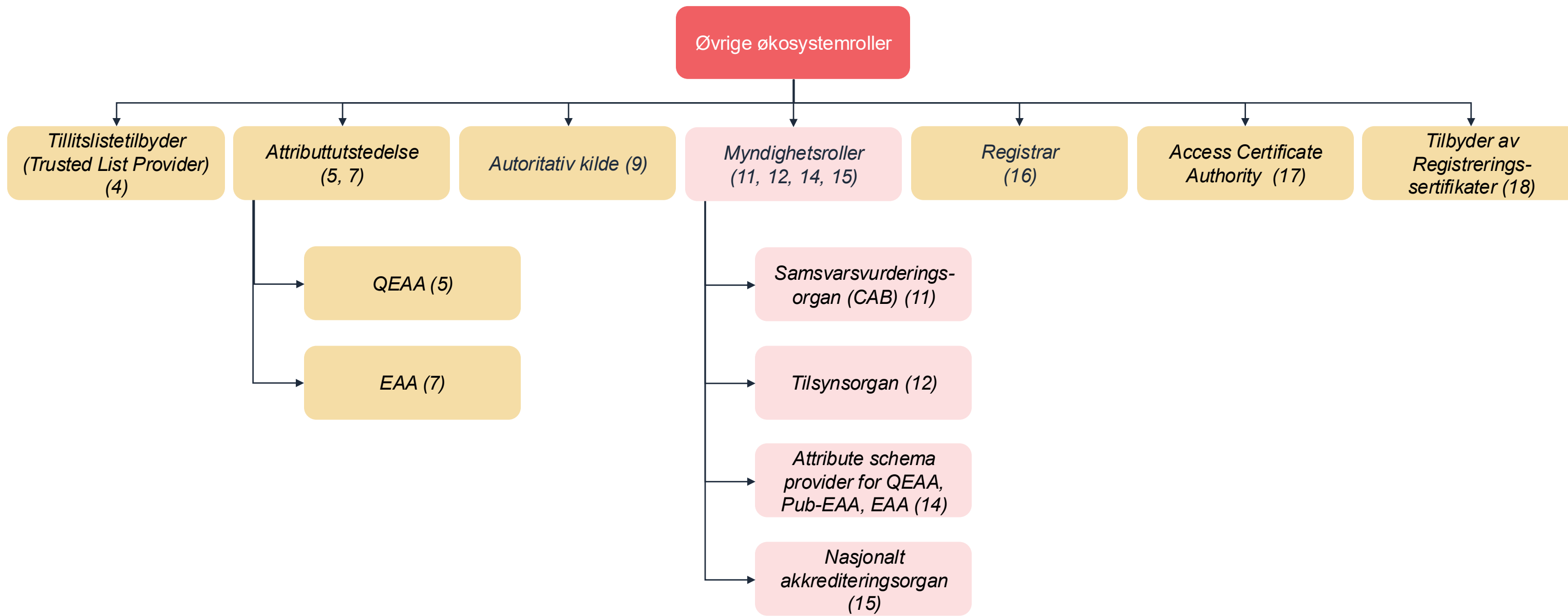
Lyseblå bokser: Kjernekomponent i økosystemet

Grønne bokser: Byggeklosser/oppgaver (aktivitet som må løses)

Grå bokser: Valgmuligheter byggeklosser (hvordan kan en oppgave kan løses)

Hvite bokser: Hvem som kan løse oppgaven (virksomhet/rolle)

Byggeklusser og valgmuligheter (2/2)

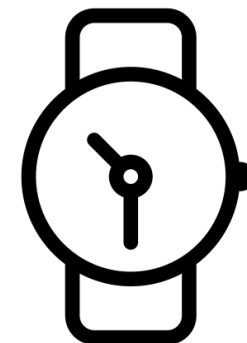
Gruppearbeid

Konseptutvikling

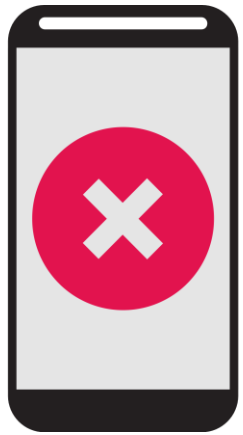
Gruppeoppgave: Konseptutvikling

Utforsk mulighetsrommet

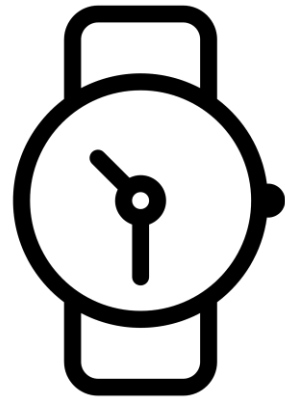
1. Hvilke valgmuligheter finnes for byggeklossen «Fysisk ID-kontroll»? Diskuter og skriv ned innspillene (**~20 minutter**)
2. Lag et eller flere ønskede konsepter basert på byggeklossene. Diskuter og skriv ned innspillene (**~40 minutter**)

Kjøreregler

Legg gjerne bort
mobil og pc

Hold tiden

Ta pause
ved behov

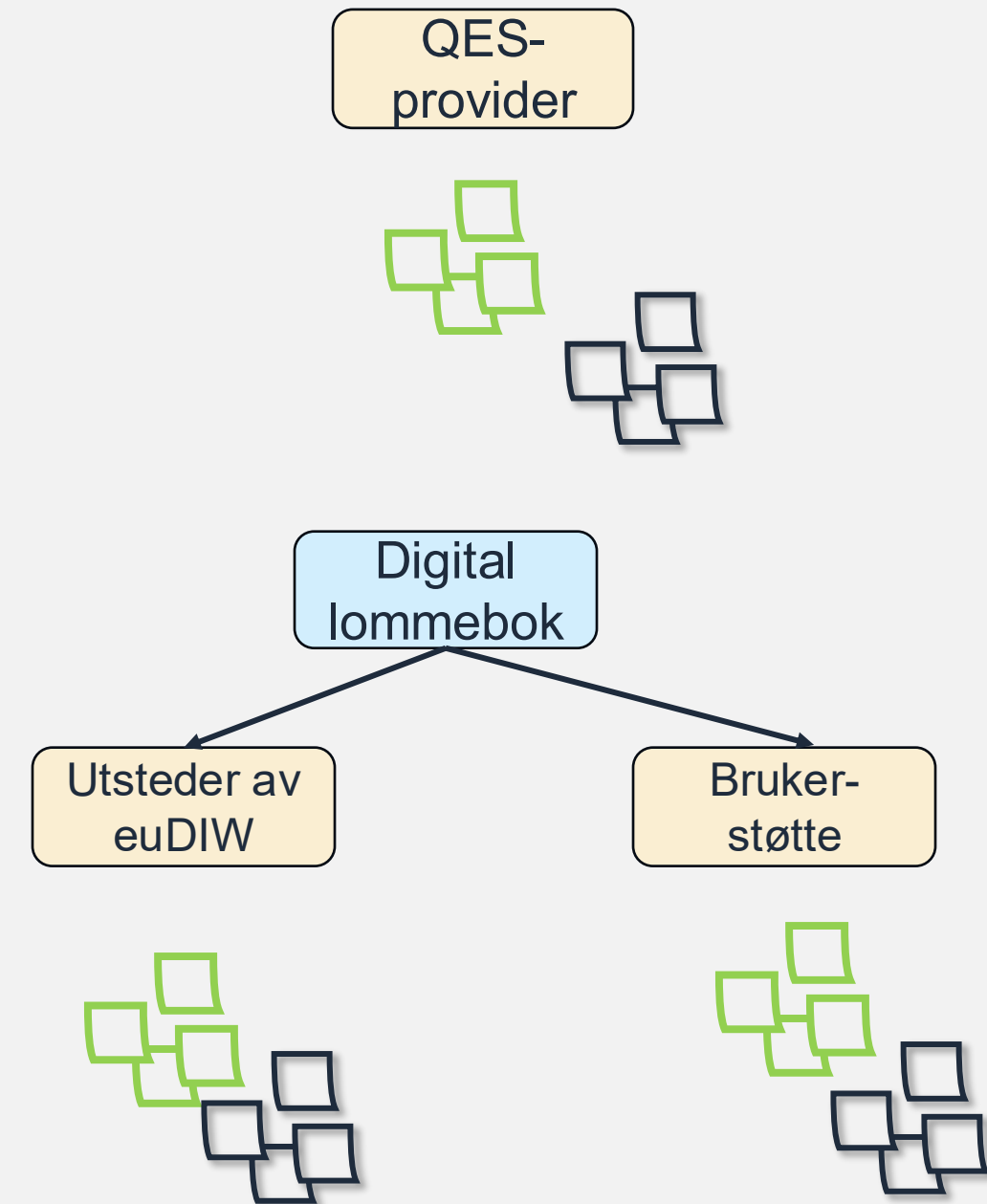
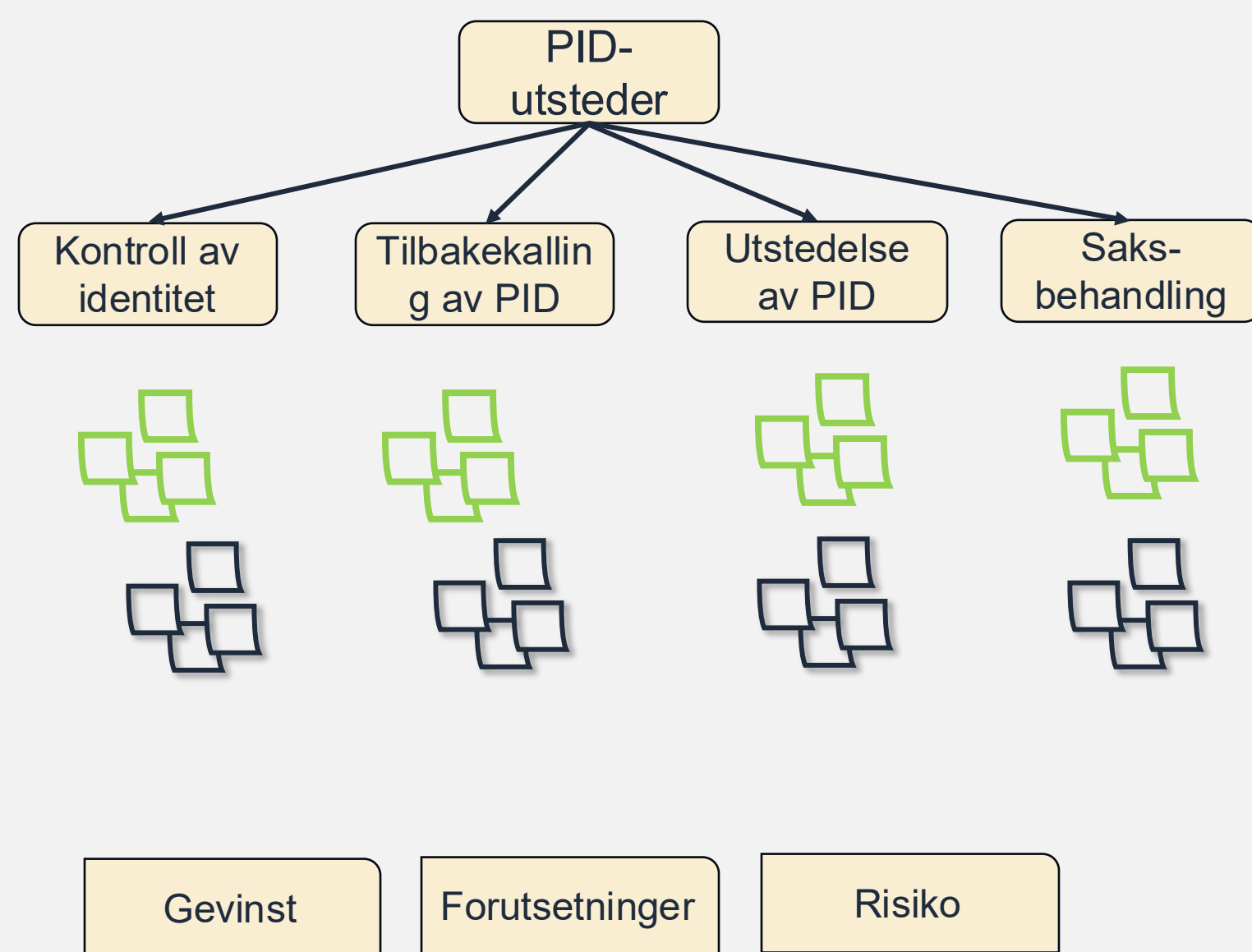

La alle komme
til orde

Skriv i hele setninger.
La det være leselig

Navn på konseptforslag

Oppsummering

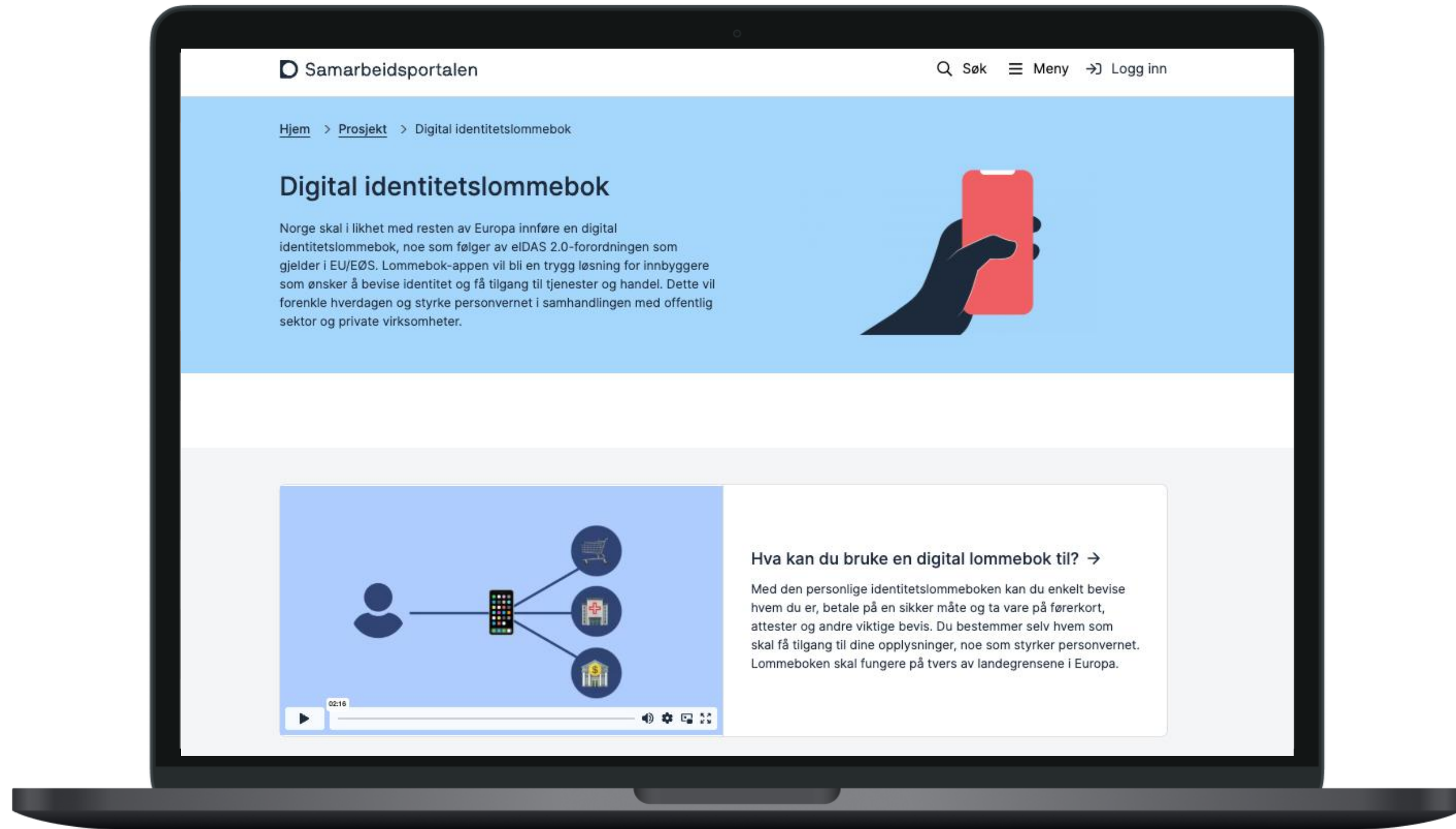
Videre prosess

Møteplan høsten 2025

Et fysisk møte i oktober på Økern portal, med fokus på sandkasse og KVV
Månedlige online møter

mnd	møteform	dato
August	Online onboarding lommebok	28/8 10-12
September	Online status	25/9 10-12
Oktober	Fysisk halvdag workshop KVV og Sandkasse	30/10 09-1230 Økern
November	Online status	27/11 10-12
Desember	Online status	18/12 10-12

Les meir på samarbeid.digdir.no – og meld deg på vårt nyhetsbrev

digdir.no

Digitaliseringsdirektoratet
postmottak@digdir.no
22 45 10 00
Postboks 1382 Vika, 0114 Oslo

Besøksadresser:
Havnegata 48, 8900 Brønnøysund
Skrivarvegen 2, 6863 Leikanger
Lørenfare 1C, 0580 Oslo